

DATUM: 2026-01-28

LM-RAPPORT 2026:I

Fastighetsregistrering genom tiderna

Författare: Joakim Altvik

Lantmäterirapport 2026:1

Förord

Syftet med denna rapport är att för framtiden ha ett referensverk med en sammanställning av historiska regler om fastighetsregistrering. Ett sådant verk har tidigare saknats.

En beskrivning över gällande bestämmelser om registrering i fastighetsregistrets allmänna del finns i Lantmäteriets Handbok Fastighetsregistrering. Den handboken står inför en större översyn. Handbok Fastighetsregistrering ska dock endast återge gällande rätt. Eftersom dagens och framtidens reglering i stor utsträckning bygger på den historiska kunskap om den historiska regleringen viktig för att förstå varför bestämmelserna ser ut som de gör. En sådan historisk redogörelse har dock inte ansetts rymmas inom ramen för Handbok Fastighetsregistrering. Denna rapport tjänar därför som komplement till handboken och som verktyg vid dess översyn.

Min förhoppning är att rapporten också kan komma till nytta i andra delar av Lantmäteriets verksamhet och tjäna som introduktion till och lärobok i ämnet fastighetsregistrering i allmänhet.

Rapporten behandlar främst den rättsliga regleringen av registrets innehåll och förande. Tekniska frågor om lagringsmiljö och applikationer, liksom frågor om personuppgifter, informationssäkerhet och tillhandahållande berörs endast mycket översiktligt.

Framställningen inleds med en beskrivning av fastighetsregistreringens syften och hur dessa varierat över tid, samt de olika typer av registrering som föregått dagens system. Därefter beskrivs arbetet med att bygga upp det nuvarande fastighetsregistret, samt registrets nuvarande struktur och innehåll. Framställningen görs huvudsakligen i kronologisk ordning. För att tjäna sina syften är rapporten tämligen heltäckande i fråga om vilka författningar som styrt fastighetsregistreringen över tid. Bestämmelsernas ordalydelse eller innebörd återges däremot endast i urval och förhållandevis kortfattat. Rapporten innehåller många fotnoter och källhänvisningar för att möjliggöra fördjupning för den intresserade läsaren.

Malmö i januari 2026

Joakim Altvik

Lantmätare, Juriststöd Fastighetsbildning

Innehåll

FÖRORD	3
FÖRKORTNINGAR	6
1 REGISTRERINGENS SYFTEN	8
1.1 BEGREPPET KATASTER	9
1.2 DET SVENSKA FASTIGHETSREGISTRETS RÄTTVERKAN	9
2 ÄGANDERÄTTENS OCH FASTIGHETSINDELNINGENS FRAMVÄXT	10
3 JORDEBÖCKER FÖR BESKATTNING	11
4 INTECKNINGSRÄTTSLIG REGISTRERING TILL 1900-TALETS BÖRJAN	13
4.1 ÖVERLÅTELSE REGISTRERAS I DOMBÖCKER	13
4.2 LAGFARTS- OCH INTECKNINGSBÖCKER 1876	13
5 JORDREGISTER FÖR LANDSBYGDEN 1909	15
5.1 FÖRARBETEN	15
5.2 JORDREGISTRETS SYSTEMATIK	15
5.3 FÖRSTA UPPLÄGGANDE	16
5.4 FÖRANDE AV JORDREGISTER	18
6 FASTIGHETSREGISTER FÖR STAD (STADSREGISTER) 1918	19
6.1 SÄRSKILT OM FÖRHÅLLANDENA I STÄDERNA VID 1900-TALETS BÖRJAN	19
6.2 FÖRARBETEN	19
6.3 LAGEN OM FASTIGHETSBILDNING I STAD	20
6.4 STADSREGISTRETS SYSTEMATIK	20
6.4.1 <i>Tomtboken</i>	21
6.4.2 <i>Stadsägoboken</i>	21
6.4.3 <i>Bihang A</i>	22
6.4.4 <i>Bihang B</i>	22
6.4.5 <i>Bihang C</i>	22
6.5 UPPLÄGGANDE	23
6.5.1 <i>Förrättning för upprättande av registerkarta</i>	23
6.5.2 <i>Uppläggande av fastighetsregister för stad</i>	24
6.6 FASTIGHETSREGISTERKOMMISSIONEN	24
6.7 FÖRANDE AV STADSREGISTER	25
7 INSKRIVNINGSREFORM OCH NYA FASTIGHETSBÖCKER 1933	26
8 REGISTERKARTA TILL JORDREGISTRET	27
9 UPPBYGGNADEN AV FASTIGHETS DATASYSTEMET 1966–1995	28
9.1 FASTIGHETSREGISTERUTREDNINGEN OCH PRINCIPBESLUT OM FASTIGHETSREGISTER	28
9.2 REGISTERUPPLÄGGNINGSKUNGÖRELSEN	31
9.3 CENTRALNÄMNDEN FÖR FASTIGHETS DATA INRÄTTAS 1968	31
9.4 INSKRIVNINGSKOMMITTÉN OCH PRINCIPBESLUT OM INSKRIVNINGSREGISTER	32
9.5 FÖRSÖKSVERKSAMHET OCH BESLUT OM DRIFTSYSTEM	33
9.5.1 <i>Uppsala försöket, driftsystem 0</i>	33
9.5.2 <i>Driftsystem 1</i>	33
9.6 ANPASSNING AV JORD- OCH STADSREGISTER INFÖR ÖVERGÅNGEN	33
9.6.1 <i>Areal- och åtgärds komplettering från och med 1969</i>	33
9.6.2 <i>S-förteckning till jordregistret 1972</i>	34
9.6.3 <i>Stadsregister efter 1972</i>	34

9.6.4	<i>Avveckling av bihang C från och med 1973</i>	34
9.6.5	<i>Beteckningsrevision från och med 1974</i>	34
9.6.6	<i>Gemensamhetsanläggningar blir registerenheter 1974</i>	35
9.7	REGISTRENS SYSTEMATIK ENLIGT 1974 ÅRS KUNGÖRELSER	35
9.7.1	<i>Fastighetsdatakungörelsen</i>	35
9.7.2	<i>Fastighetsregisterkungörelsen</i>	36
9.7.3	<i>Registeruppläggningskungörelsens ändrade lydelse</i>	38
9.7.4	<i>Inskrivningsregisterkungörelsen</i>	38
9.7.5	<i>Kungörelsen om uppläggande av inskrivningsregister</i>	39
9.8	KOMMUNVIS ÖVERGÅNG PARALLELLT MED FORTSATT UTREDNING OCH VÄGVAL OM TEKNIK	39
9.8.1	<i>FADAK och drift med rättsverkan 1976</i>	39
9.8.2	<i>Första femårsetappen 1977/78–1981/82</i>	40
9.8.3	<i>Andra femårsetappen 1982/83–1986/87</i>	41
9.8.4	<i>Tredje femårsetappen 1987/88–1991/92</i>	41
9.8.5	<i>Slutfasen, till 1995</i>	42
9.9	FÖRANDE AV JORDREGISTER, STADSREGISTER OCH FASTIGHETSREGISTER	42
9.9.1	<i>Föreskrifter</i>	42
9.9.2	<i>Handbok FRM och Handbok registerkarta</i>	43
9.9.3	<i>LMVFS 1993:1</i>	43
10	DIGITAL REGISTERKARTA	44
11	DET NUVARANDE FASTIGHETSREGISTRET SEDAN ÅR 2000	46
11.1	FÖRARBETEN	46
11.2	LAGEN OM FASTIGHETSREGISTER	47
11.3	FÖRORDNINGEN OM FASTIGHETSREGISTER	47
11.4	FÖRANDE AV FASTIGHETSREGISTER	48
11.4.1	<i>föreskrifter om allmänna delen</i>	48
11.4.2	<i>Handbok Fastighetsregistrering</i>	48
11.4.3	<i>Föreskrifter om inskrivningsdelen</i>	48
12	NÄRLIGGANDE REGISTER	49
12.1	SAMFÄLLIGHETSFÖRENINGSGESTRET	49
12.2	PANTBREVSREGISTER	49
12.3	LÄGENHETSREGISTER	49
12.4	BOSTADSRÄTTSREGISTER	49
13	FASTIGHETSREGISTRETS FRAMTID OCH ANVÄNDBARHET	50
	REFERENSER	52
	OFFENTLIGT TRYCK	52
	ÖVRIGT	54
	BILAGA 1. FÖRTECKNING ÖVER FÖRFATTNINGAR	56
	BILAGA 2. FÖRTECKNING ÖVER FÖRESKRIFTER	59
	BILAGA 3. FÖRTECKNING ÖVER KOMMUNVIS ÖVERGÅNG TILL FR	63
	BILAGA 4. INFORMATIONSGRUPPER I FASTIGHETS DATASYSTEMET	70
	BILAGA 5. ÖVERSIKT ÖVER FASTIGHETS DATASYSTEMET 1997	71

Förkortningar

Följande förkortningar används i rapporten. En utförligare förteckning över författningar med vedertagna förkortningar, även sådana som inte uttryckligen omnämns eller förkortas i rapporten, återfinns i *bilaga 1*.

Författningar

AL	anläggningslagen (1973:1149)
EVL	lagen (1939:608) om enskilda vägar
FBL	fastighetsbildningslagen (1970:988)
FBLS	lagen (1917:269) om fastighetsbildning i stad
FRF	förordningen (2000:226) om fastighetsregister
FRK	fastighetsregisterkungörelsen (1974:1059)
FRL	lagen (2000:225) om fastighetsregister
JB	jordabalken (1970:994)
JP	lagen (1970:995) om införande av nya jordabalken
JRF	förordningen (1908:74 s. 1) angående jordregister (jordregisterförordningen)
LGA	lagen (1966:700) om vissa gemensamhetsanläggningar
RUK	kungörelsen (1968:379) om uppläggande av nytt fastighetsregister (register-uppläggningskungörelsen)
SRK	stadsregisterkungörelsen (1971:1010)
ÄFRF	Förordningen (1917:281) med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad (fastighetsregisterförordningen)
ÄULL	Lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering

Myndigheter med mera

3LU	tredje lagutskottet (–1970)
BoU	bostadsutskottet (1983–2006)
CFD	Centralnämnden för fastighetsdata (1968–1995)
CU	civilutskottet (1970–1983)
FBM	fastighetsbildningsmyndighet (1972–1995)
FRM	fastighetsregistermyndighet (1972–1995)
IM	inskrivningsmyndighet
LM	lantmäterimyndighet
LMFS	Lantmäteriets författningssamling
LMV	statens lantmäteriverk, Lantmäteriverket (1974–2008)
LMVFS	Lantmäteriverkets författningssamling
SOU	Statens offentliga utredningar

Ord och uttryck i övrigt

ADB	automatisk databehandling
DRK	registerkarta som förs med automatisk databehandling, databehandlad registerkarta eller digital registerkarta
eng.	engelska
FDS	fastighetsdatasystemet
FR	fastighetsregistret

fr.	franska
IR	inskrivningsregistret
lat.	latin
prop.	proposition
rskr.	riksdagsskrivelse
SFR	samfällighetsföreningsregistret
ty.	tyska

I Registreringens syften

Det finns flera anledningar att skapa och upprätthålla ett systematiskt och enhetligt register över fast egendom. De syften som dagens fastighetsregister fyller och har fyllt kan sägas ha tillkommit i följande ordning.

1. **Underlag för beskattning** (sedan medeltiden). Fastigheter har länge utgjort det främsta beskattningsobjektet, och en rättvis och effektiv beskattning kräver en sammanställning och värdering av den fasta egendomen och vem som äger den och är skattskyldig för den.
2. **Skydd för äganderätten** (i viss mån sedan medeltiden, mera effektivt från och med 1876). Genom att ett offentligt register anger vem som äger vad behöver äganderätten inte styrkas på annat sätt eller försvaras med våld. Myndigheter och andra kan också lätt ta reda på vem som äger en viss fastighet när denne behöver kontaktas.
3. **Underlag för ett fungerande kreditsystem** (i viss mån sedan medeltiden, mera effektivt från och med 1876). Genom inteckning av panträtt i fastigheter ges möjlighet till effektiv belåning av stora belopp med god säkerhet för långivare.
4. **Underlag för beslut om fastighetsindelning och markanvändning** (sedan 1900-talets början). Ett heltäckande register som utvisar fastigheternas utformning utgör ett enkelt sätt att ta reda på vad som gäller i fråga om ägande och markanvändning, och är en förutsättning för att effektivt kunna styra den framtida fastighetsindelningen och markanvändningen.
5. **Tillhandahållande av geodata** (sedan 1970-talet). Ett register över fastigheter utgör en lämplig utgångspunkt för registrering av andra typer av geografiska data, till exempel avseende byggnader och andra anläggningar, vägar, adresser, restriktioner i markanvändningen (planer, tillstånd och förbud av olika slag), fornlämningar med mera. I den mån sådana data inte registreras direkt i registret över fastigheter kan ett sådant register ändå användas för att identifiera och söka data i andra register och arkiv.

Historiskt sett har de flesta rättsordningar, även Sveriges, först och främst sett ett behov av registrering av kamerala skäl, dvs. för beskattning. Det var bakgrunden till att jordeböckerna upprättades.

Skyddet för äganderätten och en fungerande kreditmarknad går hand i hand, och från och med 1876 blev lagfarter och inteckningar ordnade och sökbara i fastighetsböcker. Det var också bakgrunden till jordregistret och stadsregistret. Dessa registers uttalade syfte var att ligga till grund för nya, mera tillförlitliga fastighetsböcker. Dessa register förde dock med sig fördelen att bringa ordning och översikt i fastighetsindelningen, vilket medförde stora effektivitetsvinster för lantmäteriväsendet, jordbruksstatistiken, värdering för kreditmarknaden, stadsplaneringen och andra beslut som rör fastigheter. I förarbe-

tena till det nuvarande fastighetsregistret uttalades syftet att tillhandahålla data för samhällsplaneringen i stort.¹

Idag tillgodoser det svenska fastighetsregistret de flesta av de ovan uppräknade ändamålen, om än inte fullt ut. Registrets ofullständighet särskilt beträffande samfälligheter och servitut, samt bristande kvalitet i registerkartan, gör att beslut om fastighetsindelning och markanvändning måste föregås av utredning i källmaterialet till registret, främst förrättningsarkiven.

1.1 Begreppet kataster

I utländsk och äldre doktrin används ofta begreppet *kataster*² (mindre vanligt kadaster, ty. Kataster, fr. och eng. cadastre, från lat. capitastrum). Ursprungligen har det avsett en förteckning över skattskyldiga personer eller intäkter från den fasta egendomen, men har kommit att avse ett register med detaljerad information om fastigheter, deras avkastning och ägare med tillhörande kartor och arealuppgifter.

I Sverige kan fastighetsregistret (inklusive registerkartan) och förrättningsarkiven tillsammans i någon mån sägas utgöra en kataster (SOU 1966:63 s. 178–179). Vad som ska ingå i en kataster varierar dock mellan olika rättsordningar, och vanligen menas ett register där uppgifterna har rättsverkan.³

1.2 Det svenska fastighetsregistrets rättsverkan

Det brukar sägas att redovisningen i fastighetsregistrets *allmänna del* inte har rättsverkan, förutom i ett viktigt avseende: registerbeteckningarna. Fastighetsregisterutredningen uttalade att eftersom fastighetsbeteckningarna tillkommer vid registreringen kan registreringen i avseende på dessa sägas ha rättsverkan. Visserligen skapar inte tillkomsten av en beteckning något nytt rättsfaktum, men beteckningarna erhåller officiell karaktär och särskild betydelse. De läggs till grund för all officiell fastighetsredovisning och utgör i princip det enda beteckningssystem som i avtal och andra privata urkunder ger entydighet och fullständighet i objektangivelsen (SOU 1966:63 s. 79).

Eftersom all inskrivning hänför sig till en fastighetsbeteckning får beteckningarna avgörande betydelse. Informationen i allmänna delen i övrigt ska följa av det utredningen benämner *fastighetsakterna*, de bakomliggande handlingarna till registerinformationen. Om uppgifterna i registret konstateras vara felaktiga får de rättas.

Till skillnad från allmänna delen har i princip all information i *inskrivningsdelen* rättsverkan. Beslut om lagfart, inteckning och övriga inskrivningsärenden sker direkt i registret med rättsverkan. Direkta rättsverkningar på grund av inskrivning följer av 17 och 18 kap. JB.

¹ Fastighetsregisterutredningen beskrev fastighetsregistrets dåvarande funktioner som identifiering av fastigheterna, informationsredovisning för rationell samhällsverksamhet, publicering med hänsyn till enskilda intressen och betydelse för kommunindelningens beskaffenhet (SOU 1966:63 s. 120–131).

² Begreppet kataster berörs i Palm 1928 s. 16. Se även SAOB *kataster* (tryckår 1935).

³ En redogörelse för katasterverksamheten i västeuropeiska stater omkring sekelskiftet 1900 återfinns i Rhodin et al 1905 s. 33–75. En modernare redogörelse återfinns i SOU 1966:63 s. 85–94.

2 Äganderättens och fastighetsindelningens framväxt

En indelning av landsbygden i byar och gårdar skedde successivt och var etablerad under yngre järnålder. Några fastigheter i modern mening fanns ännu inte. Den fasta egendomen på landet var förvisso indelad i nämnda enheter men deras gränser var inte tydligt definierade. Så småningom kom byarnas gränser sinsemellan, rågångarna, att definieras, men inom byarna utgjordes en gård dels av en bestående tomt, dels tegar i åker och äng, dels rätt att utnyttja byns samfälliga betesmarker, skogar, fiskevatten och annat. Brukandet var i hög grad kollektivt. Man kan därför inte heller tala om någon äganderätt i modern mening (Ekbäck 2017 s. 6–13).

Den jord som var föremål för enskilt ägande kom från 1200-talet att indelas i skatte- och frälsejord, till skillnad från kronojorden.⁴ Skattebönder var i princip självägande, men äganderätten kraftigt beskuren jämfört med idag. Med tidens språkbruk talade man snarare om skatterätt eller skattemannarätt (Ekbäck 2017 s. 95).

I jordabalken i 1734 års lag framträder element från äldre rättsordningar som kan grupperas i tre teman. Gammalsvenska element är till exempel byalaget, solskiftet, bördsrätten (förköpsrätt för vissa släktingar) och lagfarten. Regala och feodala element, som tillkommit under medeltiden, är jordnaturerna, kronans rätt till ränta, kronans och adelns lösningsrätt till vissa hemman och restriktioner beträffande delning av skattejord. Dessa element är av social eller kollektiv karaktär. Vissa romerska element, som hypotek (panträtt) och servitut, är av mera individualistisk karaktär. Från och med 1734 års lag gick utvecklingen i avgjort mera individualistisk riktning. Till följd av den industriella revolutionen uppkom ett större behov av realkredit, belåning (Anderberg 1934 s. 239–240).

Till följd av skiftesverksamheten på 1700- och 1800-talen kom fastigheterna att bli alltmer definierade till läge, gränser och areal, och samägande upplöstes i hög grad. Även om ordet fastighet finns belagt från tidigt 1700-tal användes begreppet sällan, och det som vi idag benämner fastigheter kallades i stället ofta jord, mark, äga, hemman eller lägenhet, och identifierades genom jordeboksnummer, skattetal, fångeshandling eller -datum, och i förekommande fall litterabeteckning från förrättningskartor.

Genom 1895 års lag om vad till fast egendom är att hänföra definierades vad som ingår i den fasta egendomen. Förutom jorden i sig reglerades nu fastighetstillbehören, och att vissa rättigheter till fast egendom, till exempel fristående fiske, ansågs utgöra fast egendom.

Moderna fastighetsbeteckningar infördes först i samband med jordregistret 1909. Begreppet fastighet kom då att beteckna vad som enligt gällande bestämmelser skulle tas upp som fastighet i registret.

⁴ För en redogörelse för jordnaturernas uppkomst och hur de varierat över tid hänvisas till Ekbäck 2017 s. 87–109.

3 Jordeböcker för beskattning

De äldsta svenska skatterna hade personer som objekt för beskattningen. Bakgrunden till ordet mantal är helt enkelt antalet beskattningsbara bönder. Gårdar kom genom arv, byte, köp och gåva att utökas, minskas och ändras utan att skatten ändrades. Under senmedeltiden överfördes de flesta skatter på jorden som sådan, vilket ledde till ett behov av registrering av denna (Palm 1928 s. 4). De äldsta bevarade jordeböckerna har upprättats av kyrkan, kronan och enskilda frälsemän. Den äldsta bevarade är Vårfruberga klostrets jordebok från 1257, delvis med uppgifter från 1100-talet. Den äldsta av kronans medeltida jordeböcker är Erik av Pommerns jordebok från år 1413 (Hafström 1970 s. 107).

Under Gustav Vasas regering, vid Vadstena möte år 1524, bestämdes att en *allmän jordebok* skulle upprättas. Denna skulle ta upp all kronans ränta och uppbörd, samt hur många bönder som fanns i varje län. När detta väl förtecknas vidtogs åtgärder, *jordrannsaking*, för att åstadkomma en rättvisare fördelning genom skattläggningar. Varje fastighet åsattes ett jordatal som skulle svara mot dess storlek och beskaffenhet. Mantalet blev det vanligaste och kom såväl att mista sin koppling till antalet bönder som att konkurrera ut många andra äldre, lokala mått på jordens beskaffenhet (Palm 1928 s. 4–5).

Den ursprungliga indelningen i gårdar och byar låg till grund för indelningen i *jordeboksenheter*. Jordeboksenheterna speglade dock inte de verkliga ägar- eller brukarförhållandena som kommit till stånd genom senare nyodlingar, överlåtelse, privata delningar eller förrättningar.

Sedan lantmäteriet blivit inrättat 1628 bestod mycket av lantmätarnas arbete under 1600-talet i att kartlägga byar och hemman geometriskt (småskaligt, detaljerat) som underlag för beskattning och förbättring. Det ledde till att jordeböckerna kompletterades med kartor och bands in socken- och häradsvis, s.k. *geometriska jordeböcker*.

Den årliga räntan var av två olika slag: skatt och avrad. Skatten betalades av skattebonden (självägande bönder) och avraden av kronobonden, den s.k. landbon (med bruks- och besittningsrätt till kronomark). Båda slagen av ränta erlades som regel in natura till kronans fogdar, vilka därefter hade att redovisa för sitt fögderi i kammarkollegium (Hafström 1970 s. 108). Med början på 1600-talet kom denna gamla ränta att benämnas grundränta, jordeboksränta eller ordinarie ränta. Därtill lades tillfälliga skatter, bevillningar. Dessa omvandlades så småningom till ständiga skatter baserade på mantalet och kom att kallas mantalsränta. Jordeboksräntan, mantalsräntan och tiondet till kyrkan utgjorde tillsammans de *grundskatter*⁵ som belastade ett hemman (Ekbäck 2017 s. 91).

Under 1600-talet och 1700-talets början stadgades att rannsakingar skulle hållas årligen för att hålla jordeböckerna ajour. Med början 1725 skulle årligen upprättas en summarisk *extraktjordebok* som utvisade årets förändringar,

⁵Förledet grund- syftar inte främst på att detta var den grundläggande och viktigaste typen av skatt, utan att den är knuten till fast egendom. Ordet grund vanligt förekommande i äldre litteratur som en beteckning på fast egendom, jämför det än idag vanliga begreppet "vatten och grund". Se SAOB *grund* sbst. 1 II. 3) (tryckår 1929). Jämför även ty. *Grund*, *Grundstück* (fastighet).

och endast vart sjätte år en fullständig s.k. *persedeljordebok*. Från 1802 behövde persedeljordeboken upprättas endast vart tionde år. 1825 skulle nya jordeböcker upprättas i alla län samtidigt. I dessa togs förutom hemman och skattlagda jordlägenheter jämväl ett stort antal oskattlagda lägenheter, verk och inrättningar upp, oavsett om till dessa hörde någon jord. Enligt kungörelse år 1855 skulle återigen nya jordeböcker läggas upp. I dessa skedde en förenkling bland de många olika räntorna och en mera systematisk uppställning av egendomarna. Detta arbete tog närmare 20 år. Den sista kungörelsen om jordeböckers upprättande utfärdades år 1870 (Palm 1928 s. 5–7). För Kopparbergs län har dock särskilda bestämmelser gällt till följd av den stora ägosplittringen där. Jordeböckerna i detta län hade i princip innehållit den jordeboksindelning som skett i början på 1600-talet ända till dess att allmänna storskiftet i Dalarna påbörjats under tidigt 1800-tal. Länet omfattades av 1825 års jordebok, som blev den sista (Palm 1928 s. 8).

För avsöndringar fördes särskilda förteckningar av Kammarkollegiet, som betraktades som delar av jordeboken (Palm 1928 s. 8).

Fastigheter förblev den viktigaste skattebasen till dess att grundskatterna avskaffades. Det skedde stegvis från 1880-talet och avslutades 1904 (SOU 1966:63 s. 54). Därefter har det allmänna fått sina främsta skatteintäkter från inkomst- och omsättningsskatter. Fastighetsskatt ersatte grundskatterna, denna avskaffades till förmån för en kommunal fastighetsavgift år 2008. Sedan grundskatterna avskaffats (och andra register skapats) fanns inte behov av jordeböcker ur skattesynpunkt. Enligt kungörelsen (1936:356) med ändrade bestämmelser rörande den omfattning, i vilken kronans jordebok skall föras, m. m. skulle jordeboken endast föras angående vissa fiskerier. Förandet av denna jordebok upphörde år 2000.

Jordeböckerna har alltså haft betydelse ända in i modern tid, och har viss betydelse än idag. En fastighets jordnatur kan ännu medföra vissa rättsverkningar, och indelningen i jordeboksenheter har utgjort grunden för fastighetsbeteckningar i jordregistret och fastighetsregistret. Jordeböckerna utvisar dock inte fastighetsindelningen i egentlig mening.

4 Inteckningsrättslig registrering till 1900-talets början

4.1 Överlåtelse registreras i domböcker

Överlåtelse av fast egendom har sedan äldsta tid varit hårt reglerat, såväl i landskapslagarna (huvudsakligen nedtecknade på 1200-talet) som i Magnus Erikssons (1350-tal) och Kristoffers (1442) landslagar. Försäljning var förenat med förköpsrätt för arvingar som krävde flera uppbud. Köp skulle därför offentliggöras på tinget och därvid antecknas i *domboken*. När köp fullbordats utfärdades fastebrev. Därav kommer begreppet laga fasta, sedermera *lagfart*. Domböckerna innehöll således uppgifter om ägande av fastigheter, men ordnat kronologiskt och inte lätt sökbar bland tingets andra ärenden. I städerna fanns motsvarande system med anteckning i *stadens bok*. Så småningom fördes i städerna lagfartsärendena separat i särskilda jordeböcker, att skilja från jordeböcker för beskattning. Sedermera lättades kravet på lagfart och köpekontraktet blev bindande i sig (Wernstedt 1972 s. VII–VII A:2).

Domböckerna utgör alltså inte någon heltäckande sammanställning av överlåtelse och inte något sökbar register. Trots att deras syfte främst var att offentliggöra överlåtelse och skydda de släktingar som hade förköpsrätt, kunde de användas för att styrka äganderätt.

4.2 Lagfarts- och inteckningsböcker 1876

Under mitten av 1800-talet väcktes så frågan om ett mera systematiskt register över lagfarter och inteckningar⁶ så att dessa lätt kunde bevisas, för att effektivt skydda ägande-, pant- och nyttjanderätter. Det ledde till 1875 års inteckningsförordning med tillhörande kungörelse, som trädde i kraft 1876. Enligt dessa skulle för landet *lagfartsböcker*⁷ och *inteckningsböcker*⁸, tillsammans benämnda *fastighetsböcker*⁹, läggas upp hos häradsrätterna (Palm s. 10–11). För städerna skulle föras en gemensam fastighetsbok för lagfarts- och inteckningsärenden.

I vardera boken gjordes ett upplägg för varje jordeboksenhet, med vissa undantag. Krono under allmän disposition upptogs inte. För varje hemman eller lägenhet angavs dess namn, nummer, mantal eller skattetal, natur, socken m. m. Böckerna utgjorde ett register till rättens protokoll, så att informationen däri blev lättare sökbar. Informationen i registret gavs dock ingen självständig rättsverkan, som i vissa andra rättsordningars kataster.

⁶ Med inteckning avsågs enligt dåtidens terminologi såväl penninginteckning som inteckning av servitut och nyttjanderätt. Det senare benämns sedan införandet av JB inskrivning.

⁷ Lagfartsbokens tillkomst följde av 18 § förordningen (1875:42 s. 1) angående lagfart å fång till fast egendom.

⁸ Inteckningsbokens tillkomst följde av 61 § förordningen (1875:42 s. 12) angående inteckning i fast egendom.

⁹ Närmare föreskrifter om böckerna meddelades i kungörelsen (1875:70 s. 1) huru lagfarts- och inteckningsböcker skola inrättas och föras

Fastighetsböckerna fyllde förvisso sitt syfte till viss del, men var i flera avseenden bristfälliga:

- Eftersom fastighetsböckerna grundades på jordeböckerna, och dessa inte redovisade den faktiska fastighetsindelningen utan många fastigheter med gemensamt ursprung redovisades under samma upplägg, blev böckerna inte överskådliga.
- Därtill saknade fastigheterna moderna individualiserande beteckningar. En fastighet identifierades i regel med skattetalet och jordeboksnumret i kombination, men flera fastigheter med samma ursprung och storlek fick på detta sätt identisk beteckning.
- Slutligen hade uppgifterna i böckerna inte självständig rättsverkan. Det hade i stället anteckningen i domboken, varför böckerna endast utgjorde en sökväg till rättens protokoll (Rhodin et al 1905 s. 83).

Fastighetsböcker kopplade till den verkliga fastighetsindelningen kunde dock inte läggas upp förrän jordregister och stadsregister lagts upp.

5 Jordregister för landsbygden 1909

Det främsta syftet med att lägga upp ett jordregister över fastigheterna var således att detta skulle utgöra grund för nya fastighetsböcker, som i sin tur skulle trygga olika slags rättigheter till fast egendom.¹⁰ Upplägget av ett register medförde dock betydande fördelar även vid handläggningen av förordningar och andra beslut som rör fastigheter.

5.1 Förarbeten

Lagberedningen¹¹ hade 1904 uppmärksammat behovet av och argumenterat för en svensk kataster med rättsverkande information. Kungl. Maj:t tillsatte en kommitté¹² att lämna förslag i ämnet. De kommitterade, som jämte utredningen bedrivit försöksverksamhet och lagt upp jordregister för ett antal härad, socknar, hemman och byar på prov, lämnade 1905 sitt betänkande med förslag till jordregister. De framförde att det var nödvändigt med ett annat underlag för fastighetsböckerna än jordeböckerna. Däremot såg man inte anledning att skapa en kataster där uppgifterna ges rättsverkan, främst därför att detta ansågs kräva omfattande och dyra mättningsarbeten för att få säkra arealer i registret på de fastigheter som inte varit föremål för mätning. En sådan noggrann beräkning ansågs i Sverige obehövlig, såväl för beskattningsändamål som annars (Rhodin et al 1905 s. 85–88).

Förslaget till svenskt jordregister utformades efter finsk förlaga, och i likhet med Finland lades arbetet på lantmätarna eftersom urkunderna till fastighetsindelningen huvudsakligen utgjordes av lantmäteriförordningar (Palm 1928 s. 17–18). Uppgiften att lägga upp och föra jordregistret lades på förste lantmätaren¹³ i länet.

5.2 Jordregistrets systematik

Jordregistrets systematik följer av 1 kap. JRF. Registret ordnades sockenvis. Registret fördes ursprungligen i fasta band, men från 1928 tilläts löslblad för supplementband. Inom varje socken upptogs varje jordeboksenhet på ett *upplägg*. Upplägget utgjorde ett stort folioark med en vänster- och en högersida, indelat i 18 kolumner. Uppläggets rubrik utgjordes av gårdens eller hemmanets namn, jordeboksnummer, jordnatur och skattetal.

I kolumnerna antecknades data enligt följande:

1. Ordningsnummer för inskrivningens rum.
2. Förutvarande registernummer (ursprung).
3. Gällande registernummer (fastighetsbeteckning).
4. Mantal eller annat andelstal.

¹⁰ Begreppet rättighet används här i vid bemärkelse, omfattande såväl ägande, besittningsrätt och panträtt vid sidan om de begränsade sakrätter (till exempel servitut och nyttjanderätter) som i dagens register benämns rättigheter.

¹¹ Lagberedningen hade tillsatts 1902 och var en stående kommitté som föregick det moderna utredningsväsendet. Beredningen utarbetade förarbeten till en mängd civilrättsliga lagar under första halvan av 1900-talet, däribland ett förslag till jordabalk 1905–1909.

¹² Kommittén bestod av lantmäteridirektören Hans Rhodin, kammarrådet Gabriel Thulin och hovrättsfiskalen Axel Östergren. Rhodin var generaldirektör för lantmäteristyrelsen 1899–1922. Thulin var författare till *Om mantalet* (avhandling, 1890) och *Historisk utveckling av den svenska skifteslagstiftningen* (1911), sedermera regeringsråd. Östergren utsågs sedermera till justitieombudsman och kammarrättspresident.

¹³ Titeln ändrades 1920 till överlantmätare.

5. Särskilt namn.
- 6–11. Ägovidd, indelad i inrösningsjord, avrösningsjord och impediment.
- 12–15. Data rörande lantmäteriförrättning, vid vilken fastighets areal blivit bestämd (förrättningens art, tiden för fastställelse, skifteslittera och arkivnummer)
16. Tiden då avsöndring fastställts eller, där fastställelse ej ägt rum, lagfart första gången meddelats.
17. Myndighet av vilken avsöndring blivit fastställd.
18. Särskilda anteckningar

Varje jordeboksenhet motsvaras av minst en fastighet. Den ursprungliga jordeboksenheten fick ett *registernummer* (fastighetsbeteckning) som bestod av jordeboksnumret och sifferexponenten 1, till exempel Alby 1¹, Berga 2¹. Om denna ursprungliga fastighet inte delats och inte heller avstått någon mark bestod upplägget endast av denna rad. Om inte, så skulle alla fastigheter med ursprung i jordeboksenheten antecknas på varsin rad i kronologisk ordning och erhålla närmast följande sifferexponent, till exempel Alby 1², 1³, 1⁴ osv. Om en fastighet delats (genom skifte, hemmansklyvning eller ägostyckning) skulle dess rad överstrykas med rött. Om fastigheten däremot endast avstått mark till avsöndring (och sedermera till avstyckning) skulle stamfastigheten behålla sin beteckning. Fastighetsbeteckning skulle vara unik och fick inte återanvändas. Sedan fastighetsbeteckningar åsatts fastigheterna antecknades dessa beteckningar även med rött i de förrättningshandlingar där fastigheterna bildats. Om sammanläggning skedde beträffande fastigheter inom samma upplägg så fick sammanläggningsfastigheten närmast lediga registernummer inom upplägget. Om fastigheter från skilda upplägg sammanlades skulle däremot nytt upplägg göras.

Samfällda ägor utgjorde i princip inte registerenheter¹⁴, inte heller rättigheter. Om det till en fastighet hörde andel i oskiftad mark som var att hänföra till annat än undantag vid skifte, så skulle detta antecknas i kolumn 18.

Eftersom man inte sett behov av ett katasterverk med de omfattande mätning- och karteringsarbeten det skulle medföra, hörde till registret ursprungligen ingen karta.

5.3 Första uppläggande

Jordregistrets uppläggande reglerades i 2 kap. JRF. Uppläggande av jordregister för en socken började med att förste lantmätaren av länsstyrelsen rekviderade

1. ett utdrag av jordeboken som upptog samtliga jordeboksenheter i socknen,

¹⁴ Från denna princip finns några undantag.

1. Gemensam ägovidd. Det utgör definitionsmässigt samfällighet. I jordregistret redovisades gemensam ägovidd under de delande fastigheternas beteckningar, inte under särskild samfällighetsbeteckning.
2. Häradsallmänningar och allmänningssskogar. Dessa har vanligen registrerats som fastigheter eftersom de varit betydelsefulla och det fram till FBL:s ikraftträdande rätt delade meningar huruvida de utgjorde fastigheter eller samfälligheter.
3. Samfälligheter med delägare inom stadsregisterområde. Sedan FBLS trätt i kraft redovisades sådana samfälligheter på särskilt formulär P, eftersom samfälligheter utgjorde registerenheter i stadsregister.

2. en förteckning över samtliga avsöndringar i socknen enligt jordebokens avsöndringsbilaga, och
3. en fastighetsförteckning upprättad med ledning av taxeringslängderna.

Förste lantmätaren upprättade därefter ett utkast (*stomme*) till jordregister med ledning av dessa handlingar, och skickade handlingarna vidare till domhavanden (häradsrätten). Därtill skulle bifogas

4. förteckning över alla fastigheter i registret som ska tas upp i fastighetsbok (i princip alla levande fastigheter) och
5. förteckning över skifteslotter som i förrättningsakter redovisats som för alltid avsöndrade men som saknats i länsstyrelsens förteckning över avsöndringar.

För varje levande fastighet skulle domhavanden anteckna ägare och åtkomst (fångesdatum och handlingar). För avsöndringar kontrollerades uppgift om stamfastighet. Domhavanden upprättade i sin tur

6. förteckning över avsöndringar som lagfarits men som inte fanns upptagna i utkastet till jordregister.

Efter återsändande vidtog förste lantmätaren de ändringar och kompletteringar som krävdes till följd av domhavandens uppgifter. Förste lantmätaren var även skyldig att anmäla misstämmler i materialet till kommarkollegiet, för att ur jordeboken utesluta obefintliga fastigheter och införa sådana som av förbiseende inte blivit upptagna. Det reviderade förslaget överlämnades till länsstyrelsen, som i sin tur vidarebefordrade det till kommunalstämman. Efter kungörelse i sockenkyrkan skulle förslaget vara utställt för granskning i sextio dagar. Efter granskningstidens utgång återsändes materialet till förste lantmätaren som åter gjorde de ändringar och kompletteringar som kunde behövas, och därefter hos länsstyrelsen och domhavande anmälde att jordregistret för socknen blivit upplagt.

Lantmäteristyrelsen fick i uppgift att leda arbetet med jordregistrets uppläggande och lämna stöd och utbildning. Arbetet beräknades ta fem år. Det visade sig emellertid ta betydligt längre tid av flera skäl. I många fall befanns förste lantmätarens lokaler vara otillräckliga för arbetet. Därtill hade förste lantmätarna genom omorganisationen 1909–1910 fått många andra nya arbetsuppgifter, i synnerhet granskning av lantmåteriförrättningar, förevisning av akter för allmänheten och remisser från andra myndigheter.¹⁵ 1913 tillsattes en kommission för att granska hur arbetet bedrivits och lämnade förslag till ett förenklat arbetssätt. Stommarna för jordregister var i allmänhet upprättade i hela landet utom Kopparbergs län 1919. Även domhavandenas granskningsarbete tog avsevärt mer tid i anspråk än vad som förutsetts. Vid utgången av år 1927 var jordregistret upplagt för 19 av dåvarande 24 län. (Palm 1928 s. 27–29). Uppläggandet av jordregistret slutfördes 1931 (Hafström 1970 s. 113).

¹⁵ För en redogörelse för det statliga lantmäteriets organisation, se Altvik (2025).

5.4 Förande av jordregister

Förandet av jordregistret reglerades i 3 kap. JRF. När jordregistret blivit upplagt skulle det föras av förste lantmätaren. Utdrag ur jordregistret krävdes vid varje lantmåteriförrättning och överlämnades av förste lantmätaren i samband med att han utfärdade förordnande för lantmätare att handlägga förrättning. Förrättningsakten överlämnades till förste lantmätaren för registrering. Förste lantmätaren skulle också underrättas av länsstyrelsen och domhavanden om alla ändringar i fastighetsindelningen.

Lantmåteristýrelsen och sedermera Lantmåteriverket utfärdade närmare föreskrifter om uppläggande och förande av jordregister, se *bilaga 2*.

6 Fastighetsregister för stad (stadsregister) 1918

6.1 Särskilt om förhållandena i städerna vid 1900-talets början

För Sveriges städer har sedan äldsta tid i många avseenden gällt andra bestämmelser än för landsbygden.¹⁶ Det gör sig inte minst gällande på fastighetsrättens område. Bland de viktigaste skillnaderna och särdragen i städerna kan nämnas följande.

För stadsjorden utgick inga grundskatter, varför den inte redovisades i jordeboken. Storskifte och enskifte var inte uttryckligen tillämpliga på städerna, men kan ha använts för att dela stadens jordbruks- och skogsmark. Jorddelning skedde i övrigt antingen genom magistratens försorg eller helt och hållet på privat väg. Lantmätare anlätades sällan. Områden som inkorporerats från landsbygden i takt med att städerna växte har dock ofta varit föremål för lantmåteriförrättningar.

Stora delar av stadsjorden ägdes av staden själv. Staden var att se som en korporation av borgare. Staden kunde också ha erhållit donationsjord från kronan, med äganderätt eller ständig besittningsrätt och vanligen förenad med villkor rörande jordens användning och förbehåll om överlåtelse.

Stadens centrala delar var i regel indelade i *tomter*. Tomterna kunde i sin tur grupperas i *fria tomter*, som var föremål för enskild äganderätt, och *ofria tomter*, en ständig besittningsrätt till stadens jord. Utanför tomterna kunde finnas åker, äng och skog. Vanligt var att stycken i åker och äng, s.k. *vretar*, var *oskiljaktigt förenade med tomt* och således ingick i äganderätten till viss tomt. Skogen brukades gemensamt. 1907 infördes institutet *tomträtt* som kom att ersätta de ofria tomterna. Med anledning av att tomträtten var föremål för lagfart och inteckning fördes särskild *tomträttsbok* vid sidan om fastighetsboken.

Staden var i någon utsträckning planerad. Från åtminstone 1600-talet var det brukligt att bebyggelse och jorddelning följde en på förhand uppgjord plan, även om det saknades lagstiftning om stadsplanering. Först genom 1875 års byggnadsstadga (1875:25 s. 1) infördes regler om byggande och stadsplanering. Äldre planer som faststälts av Kungl. Maj:t brukar anses vara *av ålder bestående*. Bestämmelser om *stadsplan* och *tomtindelning* överfördes 1907 till lagen (1907:67 s. 1) angående stadsplan och tomtindelning.

6.2 Förarbeten

Den kommitté som utarbetat förslag till jordregister hade inte ansett att det låg inom dess uppdrag att även utarbeta förslag för städerna, främst med hänsyn till uppdragets koppling till jordeboken och det faktum att städernas jord inte var upptagen där (Rhodin et al 1905 s. 91). 1908 tillsattes därför en ny kommitté, *Fastighetsregisterkommittén*¹⁷. Förslag presenterades 1911. Vid remissbehandling framfördes kraftig kritik, främst från städerna. Kritiken rik-

¹⁶ För en allmän genomgång av lagstiftningen i städerna, se Ekbäck 2017 s. 316–324, och för fastighetsindelning i städerna s. 324–337.

¹⁷ Återigen tillkom kommittén på Lagberedningen initiativ och den innehöll även samma ledamöter som 1904 års kommitté.

tade sig främst emot att förslaget skulle kräva alltför omfattande mätningsarbeten och gränsbestämningar, samt att förslaget förordat att arbetena skulle utföras av lantmätare och inte av städernas egna mätningsmän. Med anledning av kritiken tillsattes 1914 års *fastighetsregisterkommission*¹⁸ att omarbета och förenkla förslaget. Inte heller deras förslag, lämnat redan 1914, kunde riksdagen godta. Röster hade nämligen höjts för en sammantagen revision av alla de författningar som rörde städernas jord- och tomtväsen, inte endast registrering. Därför tillsattes 1916 års *fastighetsregisterkommission*¹⁹. Deras förslag till FBLS och förordning med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad antogs slutligen av 1917 års riksdag (Palm 1928 s. 32–34).

6.3 Lagen om fastighetsbildning i stad

FBLS kom således att reglera 1) planering som grund för fastighetsbildning, 2) fastighetsbildningen som sådan, samt 3) fastighetsregistreringen i städerna. 1 kap. reglerade stadsplan och tomtindelning, vilka utgjorde en förutsättning för att kunna bilda tomter. 2–6 kap. reglerade fastighetsbildningsåtgärderna: tomtmätning och sammanläggning inom det tomtindelade området och avstyckning, sammanläggning och laga skifte för fastigheterna i övrigt. 7 kap. reglerade grunderna för fastighetsregistreringen: att det ska finnas ett *fastighetsregister*²⁰, vad som ska tas upp i registret samt hur registerförare utses och registerkartan upprättas. Närmare föreskrifter om hur registret skulle läggas upp och föras meddelades i ÄFRF. Lagen var tillämplig på alla rikets städer, men även för samhällen på landet där den för städerna gällande ordning för bebyggande skulle iakttas, om Konungen förordnat om det.

6.4 Stadsregistrets systematik

Stadsregistret bestod av följande delar

- Tomtbok
- Stadsägobok
- Bihang A. Tomtbildningslängd
- Bihang B. Samfälligheter
- Bihang C. Allmänna platser
- Registerkarta

För varje del av registret innehöll ÄFRF formulär med anvisningar för förandet. Böckerna och bihangen fördes ursprungligen i fasta band, från 1950 tilläts lösbladssystem.

¹⁸ Kommissionen bestod av förutnämnde Axel Östergren, hovrättsfiskalen Gunnar Grefberg, vice stadsingenjören i Stockholm Olof Myrberg och rådmannen Gösta Wallin. Östergren hade ingått i 1904 års kommitté och fastighetsregisterkommittén. Grefberg blev sedermera generaldirektör för lantmäteristyrelsen.

¹⁹ Denna kommission bestod av rådmannen Adolf Dahl, redaktören A.J. Christiernson, förutnämnde Grefberg och kammarrådet Axel Klockhoff.

²⁰ I lagtexten såväl som i äldre litteratur används genomgående begreppet fastighetsregister. Fastighetsregistret avsåg städerna till skillnad från jordregistret som avsåg landsbygden. Med tiden kom fastighetsregister att bli ett samlingsbegrepp för de båda, och fastighetsregister för stad började benämnas *stadsregister* (SOU 1966:63 s. 45).

6.4.1 TOMTBOKEN

Tomtboken reglerades i 10–15 §§ ÄFRF. Den skulle innehålla alla de rättsligt bildade tomterna, dvs. fastigheter inom det tomtindelade området som blivit bildade i enlighet med tomtindelningen. Tomterna ordnades kvartersvis och betecknades med kvartersnamn och nummer. Varje tomt fördes på ett eget blad. Uppläggets rubrik utgjordes av tomtens beteckning och hänvisning till det kartblad av registerkartan där den redovisades. I sju kolumner antecknades data enligt följande:

1. Tiden då tomtindelning faststälts
2. Myndighet av vilken tomtindelningen faststälts och aktens arkivnummer
3. Tiden då senaste tomtkarta upprättats, förrättningsmannens namn, och aktens arkivnummer
4. Areal
5. Längden av tomtens särskilda sidor
6. Beteckning i fastighetsboken vid tomtbokens uppläggande
7. Särskilda anteckningar

6.4.2 STADSÄGOBOKEN

Fastigheterna som inte utgjorde tomter benämndes *stadsägor*. Med stadsäga förstås dels områden som vid mättingsförrättning blivit utlagda som särskild fastighet, dels områden som ”eljest i ägarens hand må anses såsom särskild fastighet”, dels alla de områden som återstår när tomterna, samfälligheterna och de allmänna platserna förtecknats.

Stadsägoboken reglerades i 16–21 §§ ÄFRF. Varje stadsäga vid registrets uppläggande utgjorde ett upplägg med numret som rubrik. Även här gjordes hänvisning till kartblad.

Stadsägorna vid registrets uppläggande betecknades endast med nummer, en löpande numrering över alla stadsägor eller för viss del av staden, till exempel stadsägan 3. Om en stadsäga bestod av flera skilda områden skulle vart och ett av dem åsättas ett nummer. Om skilda delar av en stadsäga hade olika ägare eller svarade för olika in-teckningar skulle de också betraktas som särskilda stadsägor och åsättas skilda nummer.²¹ Om stadsägor sammanlades skulle de överföras till nytt upplägg och beteckningen bestå av de tidigare numren i förening genom plustecken, till exempel stadsägan 3+4+7. Om avstyckning skedde från stadsäga upptogs styckningslotterna på nya rader på stamfastighetens upplägg och erhöi stamfastighetens beteckning med tillägg av närmast lediga bokstav, till exempel stadsägan 3 A och 3+4+7 A. Om avstyckning motsvarade helt område återanvändes dess nummer, till exempel kunde stadsägan 3 åter avstyckas från stadsägan 3+4+7.

²¹ Det förekom också att områden som låg intill varandra och var i samme ägares hand sammanfördes till en stadsäga fastän de hade olika ursprung, samt att kronan, staden eller annan allmän inrättning eller stiftelse fått sina ägor uppdelade i särskilda ägor för att de gjort framställning om det, närmast att jämställa med avstyckning i samband med registerkartans upprättande (Palm 1928 s. 281).

I elva kolumner antecknades data enligt följande:

1. Rummets ordningsnummer
2. Förutvarande registerbeteckning
3. Gällande registerbeteckning
4. Fastställt namn m.m.
5. Ägovidd
- 6–9. Mättningsförrättning, som senast övergått stadsägan
10. Stadsägans beteckning i fastighetsboken vid tiden för stadsägobokens uppläggande
11. Särskilda anteckningar

Servitut är ovanliga inom det tomtindelade området, eftersom stadsplan och tomtindelning ofta sett till att lösa tomternas behov inom den egna tomten. Beträffande stadsägor förekommer servitut desto oftare. Servitut som tillkommit genom laga skifte eller avstyckning (vilka bara kunde komma i fråga utanför det tomtindelade området) efter att ÄFRF trätt i kraft skulle antecknas i registret under Särskilda anteckningar.

6.4.3 BIHANG A

Bihangen reglerades i 22–25 §§ ÄFRF. Bihang A innehöll en förteckning över de tomter som skulle bildas i enlighet med tomtindelning. Det kallades att tomterna var *administrativt bildade*, men inte rättsligen bildade. Så snart tomtindelning fått laga kraft skulle tomterna antecknas i bihang A. Om tomt helt motsvarades av stadsäga skulle tomten genast avföras ur bihanget och stadsägoboken och införas i tomtboken, varmed tomten blev rättsligen bildad. Om tomt däremot svarade mot del av annan bestående tomt eller stadsäga, eller mark som hörde till skilda fastigheter, krävdes ytterligare åtgärder – tomtmätning och/eller sammanläggning – innan tomten blivit rättsligen bildad och kunde införas i tomtboken. Tomtmätningen hade då såväl *gränsbestämmande* som *avstyckande verkan*. Bihang A skulle innehålla korshänvisningar till de andra delar av registret där tomtdelarna fanns upptagna.

6.4.4 BIHANG B

Bihang B innehöll en förteckning över områden som vid förrättning undantagits för delägarnas gemensamma behov eller som i övrigt lämnats oskiftade. Samfälligheterna betecknades med litterabeteckning, små bokstäver.

6.4.5 BIHANG C

Bihang C innehöll en förteckning över vägar, gator, torg, andra allmänna platser och sådana vattenområden som ej veterligen hörde till en eller flera fastigheter enskilt. Platserna betecknades vanligen med egennamn, men även litterabeteckning med små bokstäver förekom. Områden i bihang C ansågs inte ingå i fastighetsindelningen.²² Gränser mellan olika enheter i bihang C var därför tämligen godtyckliga och behövde inte redovisas på registerkartan. När mark hade lagts ut som allmän plats i stadsplan, avstyckats och lagfarits av kommunen överfördes den direkt till bihang C av registerföraren i ett rent

²² Se SOU 1966:63 s. 68–72 för en utförligare redogörelse för de historiska orsakerna och de problem detta medförde.

administrativt förfarande, utan förrättning och utan arkivakt. Mark som omvänt omfördes från allmän plats till kvartersmark överfördes på motsvarande sätt från bihang C till tomtboken eller stadsägoboken.

6.5 Uppläggande

Uppläggandet av registret bestod av två distinkta delmoment. Det första steget var en särskild förrättning för upprättande av registerkartan. Registerkartan användes därefter i nästa steg som bas för uppläggande av själva registret.

6.5.1 FÖRRÄTTNING FÖR UPPRÄTTANDE AV REGISTERKARTA

Förrättningen reglerades i 7 kap. 5–9 §§ FBLS och 1–9 §§ ÄFRF. Förrättningen började genom att Konungens befallningshavande utfärdade förordnade för förrättningsman. Denne skulle vara behörig att inneha befattning som mättningsman i stad.²³ Till kartan skulle så långt möjligt befintligt kartmaterial användas och nymätning ske endast i de delar kartor saknades eller där staden eller enskild sakägare ville bekosta mätning.

Magistraten skulle införskaffa

1. en förteckning över tomterna i staden från byggnadsnämnden,
2. en förteckning över stadsägorna enligt fastighetstaxeringslängderna,
3. en förteckning över befintliga kartor i stadens vård, och
4. uppgift från lantmäteristyrelsen om kartor och handlingar i länets lantmäterikontors respektive styrelsens arkiv.

Magistraten skulle överlämna dessa förteckningar till den tjänsteman som förde fastighetsboken. Denne skulle för varje i förteckningarna upptagen fastighet, som är införd i fastighetsboken eller tomträttsboken, anteckna alla skiljaktigheter i fråga om beteckningar och arealer. I fråga om stadsägorna skulle även ägare och åtkomst antecknas. Varje fall då en i förteckningen upptagen fastighets särskilda delar kommit i olika ägares hand eller när sådan del svarade för inteckning skulle antecknas. Slutligen skulle upprättas

5. en särskild längd över fastigheter som återfinns i fastighetsboken eller tomträttsboken men som saknas i de övriga förteckningarna.

Alla dessa handlingar skulle magistraten tillsända förrättningsmannen. Förrättningsmannen skulle också löpande hållas underrättad om förändringar i fastighetsindelningen som skedde under förrättningens gång.

Förrättningsmannen hade sedan att sammanställa detta material till en registerkarta som fullständigt redovisade fastigheterna i staden. Över stadsägorna skulle upprättas en ägoförteckning samt förslag till fastighetsindelning. Dessa överlämnades till magistraten. Förslaget kungjordes och fastighetsägare och intekningshavare hade möjlighet att inom 30 dagar göra skriftlig anmärkning mot handlingarna. Därefter meddelade magistraten *beslut om fastighetsindelningen*. Genom detta beslut avgjordes hur områdena skulle indelas i stadsägor och åsattes fastighetsbeteckningar och särskilda namn. Eftersom skilda

²³ Denna behörighet reglerades i 2 kap. 2 § FBLS och innebar att personen skulle ha lantmäteriexamen eller examen från teknisk högskolas väg- och vattenbyggnadsavdelning och ha praktisk erfarenhet av och duglighet i ägomätning.

områden av stadsägor i vissa fall skulle upptas som särskilda stadsägor kan beslut om fastighetsindelning sägas ha *fastighetsbildande verkan* eller *verkan som legalisering av sämjedelning* (se SOU 1966:63 s. 83–84). Beslutet hade dock inte någon gränsbestämmande verkan.

6.5.2 UPPLÄGGANDE AV FASTIGHETSREGISTER FÖR STAD

Sedan magistraten meddelat beslut om fastighetsindelningen överlämnades handlingarna till registerföraren för uppläggande av fastighetsregistret. Med grund i de förteckningar förrättningsmannen upprättat lades de särskilda böckerna och bihangen upp.

Registerföraren utsågs enligt 7 kap. 4 § FBLS av Konungens befallningshavande på framställning från staden. På registerföraren ställdes inga formella kompetenskrav. Det förutsattes emellertid att det skulle vara en mättningsman i stad, eftersom en sådan om han föreslogs ovillkorligen skulle förordnas. Det var tillåtet för flera städer att ha gemensam registerförare. För samhälle på landet där stadsregister skulle föras skulle överlantmätaren vara registerförare, såvida inte samhället förklarat sig villigt att bekosta registerföringen.

6.6 Fastighetsregisterkommissionen

Fastighetsregisterkommittén och 1914 års fastighetsregisterkommission, hade föreslagit lantmäteristyrelsen att leda arbetet med stadsregistrets uppläggande, liksom den gjorde för jordregistret. Svenska stadsförbundet motsatte sig detta. Man oroade sig över att lantmäteristyrelsen skulle gynna lantmätarkåren över stadsingenjörerna, och orsaka städerna merkostnader genom att medverka till att utse lantmätare till förrättningsmän och registerförare i stället för personal som redan var i städernas tjänst. Städerna hade inte tidigare stått under lantmäteristyrelsens tillsyn i något avseende. Även det långsamma införandet av jordregistret hölls emot styrelsen. Det var bakgrunden till inrättandet av ytterligare en tillfällig kommission, *fastighetsregisterkommissionen*²⁴, att skilja från 1914 och 1916 års namne (Fastighetsregisterkommissionen 1923 s. 88–90).

Kommissionens uppgifter reglerades i 7 kap. 14 § FBLS och 1 § 1918 års instruktion för kommissionen. Det ålåg den att utöva tillsyn över fastighetsregistreringen, meddela utlåtanden i frågor rörande fastighetsregistret, och tillse att arbetet med registerkartans upprättande och fastighetsregistrets uppläggande inte fördröjdes. Uppgifterna verkställdes främst genom inspektioner och utfärdandet av åtskilliga meddelanden. Dessa innehöll författningsändringar, cirkulär med kommissionens egna föreskrifter, exempel, statistik samt svar på frågor från registerförarna i enskilda ärenden.

Enligt 7 kap. 5 § FBLS skulle registerkarta föreligga inom tre år från lagens ikraftträdande, alltså den 1 januari 1921. Kommissionen skulle därför bara behöva existera under tre år. Dess tillsyn över registrets förande skulle på sikt övertas av annan myndighet. Arbetet med registerkarta och uppläggande kom

²⁴ Till kommissionens första ledamöter utsågs förutnämnde Dahl, Grefberg och Myrberg.

emellertid att dra ut betydligt på tiden. De kommande åren framfördes flera förslag på myndigheter som kunde överta uppgiften.²⁵

1933 tillsattes en sakkunnig²⁶ att utreda tillsynen över fastighetsbildning och fastighetsregistrering. Förslag presenterades i december 1934. Stadsregister fanns då upplagt för 113 av 114 städer, 38 av 42 köpingar och 58 av 64 municipalsamhällen. 3 av köpingarna och 5 av municipalsamhällena hade tillkommit efter FBLS ikraftträdande (SOU 1935:4 s. 13–14). För endast 12 av köpingarna och municipalsamhällena fanns särskild registerförare förordnad, för övriga fördes registren av överlantmätarna. Eftersom jordregister och stadsregister fyllde samma syfte och fördes på liknande sätt, och eftersom registreringen är en avslutande åtgärd i fastighetsbildningen, förordades att en och samma myndighet hade överinseende över såväl fastighetsbildning som fastighetsregistrering, såväl i städer som på landet (a. a. s. 18–22). Förslaget blev ett nytt ämbetsverk genom sammanslagning av lantmäteristyrelsen och fastighetsregisterkommissionen (a. a. s. 53). Så blev emellertid inte fallet. Regeringen stannade vid att ansvaret borde åligga lantmäteristyrelsen (prop. 1936:139 s. 6–7 och 13–14).

Kommissionen kom att verka till och med den 1 juli 1936 då ansvaret överfördes till lantmäteristyrelsen. Den hade då gett ut 33 meddelanden, innehållande bland annat 13 cirkulär och svar på 397 frågor. Registerkarteförordningarna hade då utom i några enstaka fall slutförts och uppläggandet av registret skett beträffande den stora merparten av samhällen.

6.7 Förande av stadsregister

Fastighetsregisterkommissionen och därefter lantmäteristyrelsen och Lantmäteriverket utfärdade närmare föreskrifter om uppläggande och förande av stadsregister, se *bilaga 2*.

²⁵ Ansvaret borde enligt kommissionens mening i första hand åligga lantmäteristyrelsen, med hänsyn till de stora likheterna med jordregistret. Med hänsyn till att juridisk kompetens krävdes, och att sådan för framtiden inte vore tryggad inom styrelsen, föreslogs dock i stället att ansvaret skulle åligga justitiedepartementet (Fastighetsregisterkommissionen 1923 s. 91–93). Remissinstanserna framhöll att frågan var för tidigt väckt. Flertalet förordade att fastighetsregisterkommissionen fick bestå till dess att uppläggandet i huvudsak blivit slutfört, och att arbetet borde inriktas på att ändra kommissionens organisation och bereda den bättre förutsättningar att utöva sina uppgifter. Vidare förordades samordning med frågan om vilken myndighet som skulle utöva tillsyn över städernas mättningsverksamhet. Överlantmätarna och ämbetsverken var i allmänhet negativa till kommissionens förslag, men flera av städerna tillstyrkte ansvarets överföring till justitiedepartementet eller hade ingenting att erinra. (SOU 1924:21 s. 4–79). Fastighetsregisterkommissionen föreslog 1927 att ansvaret i stället förlades till Kammarkollegiet (SOU 1935:4 s. 16).

²⁶ Lennart Berglöf

7 Inskrivningsreform och nya fastighetsböcker 1933

Det uttalade syftet med såväl jordregistret som stadsregistret var att ligga till grund för *nya fastighetsböcker*. Även om båda typerna av register var behäftade med fel och ofullständigheter, utgjorde de ett så tillförlitligt underlag som varit möjligt, och i vart fall betydligt bättre överensstämmande med fastighetsindelningen än jordeböckerna (Palm 1928 s. 53).

1932 utfärdades lagen (1932:169) om uppläggande av nya fastighetsböcker som trädde i kraft den 1 januari 1933. Nya fastighetsböcker, gemensamma för lagfarts- och inteckningsärenden, skulle läggas upp. De skulle grundas på upprättade fastighetsregister (jordregister eller stadsregister), inte på jordeböckerna. Fastigheterna skulle redovisas med de beteckningar de fått i registret. Varje fastighet fördes på eget upplägg. Fastigheter i samme ägares hand fick dock sammanföras till ett upplägg. Till de nya böckerna överfördes den senast meddelade lagfarten och gällande inteckningar, samt vilandeförklarade inskrivningar och inteckningar. Övriga inskrivningar som saknade betydelse behövde inte överföras till de nya böckerna. Sedan överföring skett skulle inskrivningsärenden rörande fastigheten inte längre ske i lagfarts- och inteckningsböckerna utan endast i den nya boken.

Handläggningen av inskrivningsärenden reglerades i lagen (1932:170) med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden. Reformen innebar en övergång från *protokollssystemet*, där anteckningarna i fastighetsböckerna endast utgjorde hänvisning till rättens protokoll. Den nya ordningen benämndes *aktsystemet*, där anteckning sker direkt i fastighetsboken med rättsverkan. Inskrivningarna hänförde sig från och med nu till fastighetsbeteckning (SOU 1966:63 s. 47–48).

Dessa lagar kompletterades med kungörelsen (1932:519) med närmare föreskrifter huru nya fastighetsböcker för landet skola inrättas och föras, som sedermera ersattes av fastighetsbokskungörelsen (1971:708). Böckerna indelades i tre spalter: fastighetsspalt, lagfartsspalt och inteckningsspalt.

8 Registerkarta till jordregistret

Att jordregistret ursprungligen saknade karta berodde på att man av kostnads-skäl inte velat vidta omfattande mättnings- och karteringsarbeten. Vid jordregistrets uppläggande orsakade avsaknaden av en karta inte några större olägenheter för den egentliga landsbygden. Antalet kartor över lantmäteriförrättningar i socknarna var relativt begränsat, och de hölls väl ordnade hos förste lantmätaren på samma sätt som jordregistret. På orter där avsöndring skett i stor utsträckning utgjorde avsaknaden av registerkarta dock ett problem, eftersom avsöndringarna i stor utsträckning saknade kartor och i förekommande fall inte förvarades hos förste lantmätaren. På vissa lantmäterikontor upprättades därför inofficiella översiktskartor över fastighetsindelningen. Dessa var dock behäftade med stora brister vilket ledde till felaktigheter vid såväl avsöndringar som jorddelningsförrättningar. Redan tidigt framfördes synpunkten att en registerkarta var nödvändig (Palm 1928 s. 51, 54).

Med upprättandet av ekonomiska kartan uppkom en möjlighet att åskådliggöra fastighetsindelningen på en karta. 1957 infördes i lantmäteriinstruktionen bestämmelser om att överlantmätaren skulle upprätta och föra översiktskartor utvisande gällande fastighetsindelning och planer med mera. Kartorna benämndes *fastighetskartan* respektive *bestämmelsekartan*, och skulle vara baserade på ekonomiska kartan där sådan fanns upprättad. Kartorna upprättades i skala 1:10 000. I tätorter med jordregister där större skala krävdes upprättades specialblad i skala 1:2000. Inom dessa skulle även samfälligheter redovisas (SOU 1966:63 s. 59–60).

9 Uppbyggnaden av fastighetsdatasystemet 1966–1995

Förarbetena till det moderna fastighetsregistret skiljer sig avsevärt från den tidigare registerlagstiftningen och från förrättningslagarna. Förslag har inte presenterats samlat för riksdagen i en enda proposition. I stället har riksdagen flera gånger meddelat principbeslut om inriktningen för arbetet. Eftersom försöksverksamhet och övergång tog mycket lång tid, har vunna erfarenheter och teknikutvecklingen fått påverka arbetet. Flera gånger har nya kommittéer tillsatts för att utreda särskilda frågor, i synnerhet de tekniska förutsättningarna och vägval i fråga om teknik. Tidigare ställningstaganden har därför omprövats och från och med budgetåret 1977/78 genomfördes reformen i femåriga etapper. Återkommande frågor har varit i vilken takt arbetet skulle bedrivas, om fastighets- och inskrivningsinformation skulle lagras i skilda eller ett enda system samt om detta skulle vara centralt eller decentraliserat.

Underlag har oftast presenterats i den årliga budgetpropositionen. De närmare bestämmelserna om hur arbetet skulle bedrivas har meddelats i kungörelser och förordningar med stöd av de bemyndiganden riksdagen givit regeringen i dessa principbeslut. Redogörelserna i budgetpropositionerna är ofta korta och kärnfulla, och genom att följa dem år för år kan utvecklingen överblickas. Dessutom får stor vikt läggas vid kommittéernas betänkanden eftersom det endast är där detaljerna framgår. Först år 2000, när fastighetsdatareformen var genomförd, har bestämmelserna om registret sammanställts i en lag och en förordning, FRL respektive FRF.

9.1 Fastighetsregisterutredningen och principbeslut om fastighetsregister

Åren 1954–1963 bedrev 1954 års *fastighetsbildningskommitté* utredning för att lämna förslag på en enhetlig fastighetsbildningslagstiftning för stad och land. Förslagen presenterades i SOU 1963:68 *Fastighetsbildning*.²⁷ Kommitténs förslag hade endast översiktligt behandlat fastighetsregistreringsfrågor. Kungl. Maj:t beslutade att dessa frågor skulle brytas ut till en särskild utredning, och tillkallade i januari 1964 en särskild utredningsman jämte sekreterare och experter²⁸, som tog namnet *fastighetsregisterutredningen*. Denna utredning lämnade i SOU 1966:63 *Fastighetsregistrering* förslag till principiella utgångspunkter för ett nytt fastighetsregister.

Sammanfattningsvis var utredningens slutsatser att nuvarande redovisning hade sådana brister att en reform var nödvändig. Den dåvarande splittringen, ofullständigheten och tekniskt ofullgångna redovisningen ansågs inte godtagbar med hänsyn till samhällets behov och ansågs inte heller i tillräckligt hög grad tillgodose enskilda intressen (SOU 1966:63 s. 301).

Utredningen bedrevs parallellt med beredningen av förslaget till FBL. Målet var ett enhetligt, fullständigt och tillförlitligt register för alla fastigheter. Det behövdes inte bara för att harmoniera med FBL utan med hänsyn till den

²⁷ Förslagen kom så småningom att leda till lagstiftning i form av FBL, som trädde i kraft samtidigt med jordabalken den 1 januari 1972.

²⁸ Utredningsman var överingenjören Helmer Wallner, sekreterare lantmätarna Jan Falk och Olle Millgård och särskilt förordnade experter lantmätaren Torsten Lindskog, byrådirektören Bengt Cedheim och avdelningsdirektören Åke Åkesson.

snabba samhällsomvandlingen. En nyhet var att det i direktiven uttryckligt framhölls ett nytt syfte med registret: att tillhandahålla data till samhällsplaneringen. Samtidigt pågick även reformarbete inom folkbokförings- och uppbördsväsendet liksom inom inskrivningsväsendet, som hade nära samband med fastighetsregistreringen (a. a. s. 13–14, 16–18 och 20). Dessutom pågick en kommunreform och en översyn av domstolarnas och lantmäteriets organisation.

Utredningen använde begreppet fastighetsregistrering för att avse redovisningen i de officiella fastighetsregistren: jordregister och stadsregister. Detta benämns också primär fastighetsredovisning. Begreppet fastighetsredovisning inbegriper även sekundär fastighetsredovisning, sådan redovisning av fastigheter som sker i andra register, till exempel inskrivning och taxering (a. a. s. 45). De dåvarande register som innehöll fastighetsredovisning av stor omfattning var jord- och stadsregistren, fastighetsböckerna och fastighetsredovisningen till grund för folkbokföring och beskattning. Utredningen hade inte till uppdrag att utreda en sammanslagning av dessa till ett enda register, men betonade behovet av i vart fall teknisk samordning mellan dem (a. a. s. 115–120).

Utredningen identifierade följande fyra brister i den dittillsvarande redovisningen av data av intresse för samhällsbyggandet, dvs. fastighetsredovisningen i vid bemärkelse:

1. Registren har en otillfredsställande teknisk och organisatorisk utformning. Blanketter, böcker och kartotek kräver omfattande manuell hantering och hindrar hantering av stora datamängder.
2. Redovisningen är splittrad på en mångfald register och registersystem.²⁹
3. Statistik och dataredovisning sker nästan uteslutande på administrativa enheter (valdistrikt, taxeringsdistrikt, tätort, socken, församling, kommun, län) som är för stora och inte medger tillräckligt noggrann geografisk anknytning.
4. Redovisningen är ofullständig. Uppgifterna kan vara missledande och särskilda undersökningar erfordras.

En allmän målsättning blev därför att med hjälp av datorisering kunna behandla stora informationsmängder och göra dem tillgängliga mellan myndigheter, andra organ och allmänheten. Objekt knutna till ett visst geografiskt läge skulle redovisas med ett godtagbart angivande av detta läge, dvs. med koordinater. Informationer skulle därefter kunna sammanställas för valfria områden.

Det bedömdes uteslutet att skapa ett enda informationssystem för all fastighetsredovisning, men de som behövde skapas skulle utformas så att splittring i redovisningen så långt möjligt kunde undvikas och skulle kunna kommunicera sinsemellan. Data av samma slag borde redovisas tillsammans, och helst

²⁹ Det fanns vid tiden över 60 personregister och mer än 20 företagsregister i offentlig förvaltning. Som exempel kan nämnas att den som ville ta reda på vem som äger viss mark behövde ta kontakt med FRM för att ta reda på fastighetens beteckning i jordregistret, med domstolen för att i fastighetsboken ta reda på ägarens namn, och slutligen till folkbokföringsmyndigheten för att få veta ägarens adress (prop. 1968:1 bil. 4 s. 10–11)

borde all data rörande samma objekt redovisas i samma register. Om data-mängden är särskilt stor, användningsområdena artskilda eller om sekretess-hänsyn kräver det borde dock en uppdelning av data om samma objekt på skilda register tillåtas. Samma uppgift kunde också tillåtas införas i skilda register om det framstod som mest rationellt att omedelbart ha tillgång till uppgiften i de olika verksamheter som i första hand betjänas av de skilda registren (a. a. s. 98–105). Ur teknisk synpunkt skulle ADB³⁰ komma att bli nödvändig (a. a. s. 110–113).

Utredningen konstaterade att skilda system beroende på kommuntyp givetvis inte kom i fråga, och eftersom jord- och stadsregister var uppbyggda på olika sätt behövdes en beteckningsreform och förandet av bihang C behövde upphöra (a. a. s. 150–152). Utredningen ansåg att fastighetsregistren och fastighetsböckerna borde slås samman till ett register (a. a. s. 174). En översyn av fastighetsböckerna hade dock nyligen påbörjats av *inskrivningskommittén*, som tillkallats i december 1965.

Utredningen gjorde även överväganden om vilken information som skulle tas upp i registret, dess kvalitet och behovet att acceptera att registret är ofullständigt beträffande vissa äldre förhållanden (a. a. s. 180–184). Eftersom andel i samfällighet utgör en integrerad del av fastighet, och informationen i annat fall behöver upprepas på var och en av de delägande fastigheterna, borde samfälligheter tas upp i registret. Samtliga rättigheter tillskapade av domstol eller vid förrättning bör i princip redovisas. Även rättsliga gemenskaper mellan fastigheter, enligt EVL, LGA, vattenlagen samt gemensam förvaltning enligt bysamfällighetslagen, fiskevårdsområden och jaktvårdsområden borde redovisas. Beträffande äldre förhållanden skulle dock införelse få ske efter hand. Erfarenheterna av redovisning av planer och bestämmelser på registerkartan till stadsregister och på bestämmelsekarta till jordregister var goda och borde fortsätta och göras fullständig (a. a. s. 191–195). Kartan framhölls som ett viktigt komplement och som en ingång till det skrivna registret (a. a. s. 201–202). Utredningen föreslog även att viss information som är gemensam för många fastigheter skulle få redovisas på gruppnivå, och att därför block, trakt, kommun och län också skulle utgöra redovisningsenheter (a. a. s. 203). För koordinatredovisning av fastigheterna och bebyggelsen på dem skulle de behöva koordinatbestämmas, ett mycket omfattande arbete (a. a. s. 263).

Under 1967 överlämnade utredningen som komplement till betänkandet dels en redogörelse för försöksverksamhet med koordinatregistrering, dels en promemoria angående koordinatregistrering.

Förslagen remissbehandlades och lades fram för riksdagen i statsverkspropositionen för år 1968/69. Betydande utredningsarbete återstod, bland annat avseende registrets närmare innehåll. Riksdagen skulle därför endast ta ställning

³⁰ ADB står för automatisk databehandling och skulle idag närmast jämföras med begreppet informationsteknik, IT. Med andra ord innebär ADB att behandlingen sker delvis med datorstöd eller helt datoriserat. Även formuleringar som behandling i eller med datamaskin förekommer, liksom sammansättningarna ADB-teknik och ADB-stöd. Begreppet är teknikneutralt i fråga om typ av datamaskin, och kan avse såväl hållkortsmaskiner som helt digitala datorer, och såväl stordator med anslutna terminaler som persondatorer. Begreppet introducerades i slutet av 1950-talet och började utmönstras i slutet av 1980-talet. Mera ingående resonemang om behovet och fördelarna med ADB, samt om den tekniska utformningen av registret, förs av utredningen på s. 208–245 och 281–297 i betänkandet. Fastighetsregisterutredningen förutsatte att informationen i registret skulle tas upp på kort.

till viktiga principfrågor Reformen skulle ske etappvis och inledas med beteckningsreform, därefter koordinatsättning och slutligen överföring av informationen till ett centralt ADB-system. Kommunen skulle vara registerområde. Kungl. Maj:t skulle få närmare bestämma hur det fortsatta utredningsarbetet och arbetet med att genomföra registerreformen skulle organiseras. Förslagen hade generellt fått ett mycket gott mottagande av remissinstanserna. Även inskrivningskommittén förordade en teknisk sammanslagning av fastighetsregistren och fastighetsböckerna. Kostnaden för omläggningen beräknades till 7,5 miljoner kronor och arbetet beräknades ta tre år. De årliga driftskostnaderna beräknades därefter kunna sänkas från 5,6 till 1,35 miljoner kronor (prop. 1968:1 bil. 4 s. 10–20). Riksdagen beslutade att godkänna de riktlinjer som föreslagits av departementschefen i enlighet med utredningens förslag (3LU 1968:5, rskr. 1968:80).

9.2 Registeruppläggningskungörelsen

Kungörelsen (1968:379) om uppläggande av nytt fastighetsregister, m. m. (registeruppläggningskungörelsen, RUK) utfärdades den 28 maj 1968 och trädde i kraft den 1 juli 1968.

I sin ursprungliga lydelse angav RUK att det skulle läggas upp ett nytt register för hela landet och att fastigheter och samfälligheter skulle vara registerenheter (1–2 §§). Registerenheter skulle hänföras till registerområden vilka som utgångspunkt skulle följa kommunindelningen. Registerområdena skulle indelas i trakter följande indelningen i stadsdelar, socknar och byar. Registerenheters beteckning består av traktnamn och registernummer, uppdelat i block och enhet åtskilda genom kolon. Beteckningarna ska vara unika (3–8 §§). En nyhet var att registerenhets läge skulle anges med koordinater (9 §).

RUK innehöll även bestämmelser om hur jord- och stadsregister skulle föras i väntan på nytt register (10–18 §§). Reglerna om registerbeteckning skulle tillämpas även i jordregistret, vid uppläggande av nya stadsregister och för stadsregister där beteckningsrevision genomförts. Sådan revision skulle genomföras om det var lämpligt med hänsyn till införandet av nytt register. Ingen mark skulle längre överföras till bihang C, och det blev tillåtet att överföra mark därför till stadsägoboken om det var lämpligt.

19–25 §§ innehöll gemensamma bestämmelser om beslut om registerområden, traktnamn och registerbeteckningar, samt beslutsbefogenhet och föreskriftsrätt för lantmäteristyrelsen i frågor om beteckningsreform, avveckling av bihang C och övergången till nytt register.

9.3 Centralnämnden för fastighetsdata inrättas 1968

Med stöd i bemyndigandet från riksdagen beslutade Kungl. Maj:t den 28 juni 1968 att inrätta centralnämnden för fastighetsdata, CFD. Nämnden hade till uppgift att fortsätta det utredningsarbete som tidigare bedrivits av fastighetsregisterutredningen och att genomföra fastighetsregisterreformen i den mån det inte ankom på lantmäteriväsendet (prop. 1969:1 bil. 4 s. 10–11). Nämnden skulle också i samråd med lantmäteristyrelsen lämna förslag till de för-

fattningar som behövs för att genomföra registerreformen. Nämnden utgjordes av en ordförande, som samtidigt var chef för den myndighet nämnden utgjorde, och från början fem övriga ledamöter, med tiden fler. Ordförandeposten innehades av tekniske direktören (chefen för utvecklingsenheten) i lantmäteristyrelsen.

CFD:s organisationsform, i princip en statlig kommitté, ansågs inom kort olämplig med hänsyn till att verksamheten mer och mer kom att inriktas på system- och programmeringsarbete och inte sådan utredning som normalt bedrivs i kommittéform. Att merparten av personalen inte var anställd av nämnden utan förordnad eller anställd av justitiedepartementet framhölls som en särskild olägenhet som försvårade rekryteringen av lämplig personal. Nämnden organiserades därför om den 1 juli 1971 och indelades i fem enheter. För chefen och personalen inrättades tjänster. Även konsulter skulle behöva anlitas i stor utsträckning (prop. 1971:1 bil. 4 s. 11–13).

I 1 § 1971 års instruktion förtydligades uppgifterna till att avse att förbereda uppbyggnad av centrala fastighets- och inskrivningsregister, baserade på ADB, utarbeta system och metoder för registrens aktualisering, och utnyttjande för de ändamål som motsvarande register nu har att tillgodose, driva försöksverksamhet och utföra koordinatregistrering av fastigheterna.

9.4 Inskrivningskommittén och principbeslut om inskrivningsregister

Inskrivningskommittén presenterade i mars 1969 sina slutsatser i SOU 1969:9 ADB inom inskrivningsväsendet. Även här angavs endast principer för ett nytt system. Kommittén föreslog att ADB-system skulle införas. Alla inskrivningsdata skulle lagras tillsammans med fastighetsregisterdata i en för hela landet gemensam fastighetsdatabank, som skulle ersätta fastighetsböckerna. Övergången borde ske länsvis i nära anslutning till fastighetsregistrets omläggning (SOU 1969:9 s. 3 och 55).

Förslaget på inskrivningsreform lades fram för riksdagen i statsverkspropositionen 1970 (prop. 1970:1 bil. 4 s. 44–56). Riksdagen beslutade att reformen skulle genomföras (3LU 1970:8, rskr. 1970:96).

Efter att försöksverksamheten som nämnts i föregående avsnitt fallit väl ut, behövdes lagstiftning som möjliggjorde inskrivning i inskrivningsregister för del av landet (prop. 1973:13 s. 12). Lagen (1973:98) om inskrivningsregister utfärdades den 30 mars 1973. Lagen ägde enligt 1 § endast tillämpning om konungen bestämt att inskrivning ska ske i inskrivningsregister i stället för i fastighetsbok eller tomträttsbok. I sådant fall skulle IR enligt 2 § föras med ADB. I övrigt innehöll lagen främst hänvisningar till JB och en reglering av vad som utgör inskrivningsdag.

9.5 Försöksverksamhet och beslut om driftsystem

9.5.1 UPPSALAFÖRSÖKET, DRIFTSYSTEM 0

1969 beslutades att försöksverksamhet med fastighetsregister i form av databank med direktkommunikation via terminaler anslutna till telefonnätet skulle genomföras i del av Uppsala län. Senare samma år beslutades att även inskrivningsväsendet skulle omfattas av försöket. Försöket påbörjades under senare delen av 1970. Hösten 1971 omfattades fastighets- och inskrivningsdata för ca 40 000 fastigheter³¹. Det hade blivit uppenbart att reformen var mer komplicerad än man tidigare räknat med. Försöket visade dock att ett centralt fastighetsregister och ett centralt inskrivningsregister kunde samordnas i tekniskt avseende. Försöket utökades 1973 till hela länet.

9.5.2 DRIFTSYSTEM I

Försöket ledde till förslaget att försöksverksamheten skulle ersättas av ett första driftsystem (*driftsystem 1*) under perioden 1 juli 1974–1 oktober 1976. Driftsystem 1 skulle först omfatta Uppsala län och på sikt utökas med Gävle kommun, Stockholms län och delar av Malmöhus och Göteborgs och Bohus län. I slutet av 1976 skulle det ersättas av ett nytt rikssystem (*driftsystem 2*) (prop. 1970:1 bil. 4 s. 10–11 och 44, prop. 1971:1 bil. 4 s. 12, prop. 1973:1 bil. 4 s. 16 samt prop. 1973:13 s. 8 och 10). Riksdagen godtog förslaget att driftsystem 1 skulle införas samt att Kungl. Maj:t skulle besluta om vilka områden systemet skulle omfatta (CU 1973:8, rskr. 1973:79).

Med stöd av bemyndigandet föreskrev Kungl. Maj:t att CFD skulle utgå ifrån att driftsystem 1 får omfatta högst Uppsala län, Gävle kommun, Stockholms, Malmöhus och Göteborgs och Bohus län. CFD skulle även utarbeta förslag till driftsystem 2 med beaktande av möjligheterna till alternativa lösningar. Tolv alternativ presenterades, däribland regionaliserade lösningar och en samordnad med systemet för folkbokföring och beskattning.

9.6 Anpassning av jord- och stadsregister inför övergången

9.6.1 AREAL- OCH ÅTGÄRDSKOMPLETTERING FRÅN OCH MED 1969

Lantmäteristyrelsen utfärdade 1969 cirkulär om areal- och åtgärdskomplettering i jordregistret. Syftet var både att komplettera fastigheter som saknade arealuppgift och förbättra arealuppgifter av låg kvalitet. Det kunde ske genom undersökning av befintliga arealer i jordregistret, beräkning av nya arealer (numeriskt eller grafiskt) samt arkivutredning. Med åtgärdskomplettering avsågs att anteckna gränsbestämningar, fastighetsbestämmande domar och ägoutbyten som inte föranlett ändring av arealen. Sådana åtgärder hade förut inte antecknats i jordregistret. Olika FRM hade stor möjlighet att anpassa ambitionsnivån efter tillgängliga resurser.

³¹ I landet fanns då omkring 4 miljoner levande och avregistrerade fastigheter.

9.6.2 S-FÖRTECKNING TILL JORDREGISTRET 1972

I samband med att FBL trädde i kraft 1 januari 1972 infördes genom kungörelsen (1971:1009) ett nytt 4 kap. i JRF med anvisningar om hur jordregistret skulle föras efter utgången av år 1971 och fram till dess att nytt fastighetsregister blivit upplagt för respektive registerområde. Registret kompletterades nu med en S-förteckning, en förteckning över samfälligheter. Samfälligheter kom nu att utgöra registerenheter. Nybildade samfälligheter skulle registreras. Befintliga samfälligheter registrerades enligt 48 § i takt med att de berördes av åtgärd varom uppgift skulle införas i registret. Det reglerades också att häradsallmänningar och allmäningsskogar skulle tas upp i S-förteckningen som samfälligheter.

9.6.3 STADSREGISTER EFTER 1972

Den 1 januari 1972 började även en ny stadsregisterkungörelse (1971:1010) att gälla. Den stadgade bland annat att stadsregister endast skulle föras för kommuner där detta beslutats innan utgången av år 1971. Endast undantagsvis, och efter förordnande från LMV, kunde stadsregister föras för annat område. Register som upplades efter kungörelsens ikraftträdande skulle inte innehålla bihang C. Förrättningar för upprättande av registerkarta som ännu inte lett till beslut skulle avbrytas.

9.6.4 AVVECKLING AV BIHANG C FRÅN OCH MED 1973

Den ursprungliga lydelsen av RUK hade möjliggjort överföring av mark från bihang C om det var lämpligt. Efter framställningar från lantmäteristyrelsen ändrades 17 § RUK den 1 maj 1973, och styrelsen utfärdade anvisningar (Nr 43 UE) den 4 maj. Den nya lydelsen innebar att all mark i bihang C skulle avföras ur bihanget och registreras som särskilda fastigheter. Avvecklingen blev därmed ovillkorlig. Anledningen var att bihang C inte hade någon motsvarighet och därför inte skulle överföras till det nya registret. Det hade också rätt oklarhet i fråga om bihang C skulle kunna avvecklas genom fastighetsreglering, eftersom områden i bihanget inte ansetts ingå i fastighetsindelningen. Nu klargjordes att avveckling skulle kunna ske genom registrering, fastighetsreglering eller i vissa fall ÅULL-förrättning. Om registrering skulle leda till fastigheter utan lagfaren ägare borde fastighetsreglering väljas i stället.

9.6.5 BETECKNINGSREVISION FRÅN OCH MED 1974

RUK hade också möjliggjort en beteckningsrevision. Dels handlade det om att beteckningar i stadsregister skulle ändras till jordregistrets form. Dels uppstod beteckningskollisioner eftersom kommunen skulle vara registerområde men samma traktnamn förekom i flera socknar inom samma kommun. Beteckningsbyten blev också nödvändiga för att tillgodose kravet på att fastighetsregisterbeteckning skall vara lokaliserande. Lantmäteristyrelsen ansvarade för revisionen och skulle meddela beslut. I praktiken delegerades till FRM att upprätta förslag till traktindelning och traktnamn som granskades av styrelsen. Beslut meddelades i två steg, först beträffande trakterna och därefter de enskilda fastigheternas beteckningar. I början av 1974 hade preliminära

förslag upprättats i 22 av 24 län. Beslut meddelades i nära anslutning till övergången till fastighetsregister för respektive kommun (prop. 1974:48 s. 5–8).

Riktlinjerna för revisionen blev föremål för kritik, i synnerhet från kommunerna. Det befarades dels att många kulturhistoriskt viktiga by- och gårdsnamn skulle komma att försvinna, dels att kommunernas kostnader skulle bli alltför höga. Riktlinjerna kom därför att ändras så att traktnamn i kollisionssfall fick kombineras med sockennamnet. Inom stadsregister fick kommunerna välja om traktnamn eller kvartersnamn skulle införas. I det senare fallet lämnades blocknumret tomt. Kravet på att traktnamn skulle vara lokaliserande slopades (prop. 1974:48 s. 30–36).

9.6.6 GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR BLIR REGISTERENHETER 1974

I samband med att AL trädde i kraft den 1 juli 1974 kompletterades både jord- och stadsregister med förteckningar över gemensamhetsanläggningar. I jordregistret benämndes den *GA-förteckning* och i stadsregistret *bihang GA*. Formulären för förteckningarna var likalydande i båda register. Kompletteringen skedde genom ändring i JRF, SRK, ÅFRF och RUK.³² Gemensamhetsanläggningar bildade enligt LGA och sammanslutningar enligt EVL fick redovisas utan samband med registrering enligt AL. Redovisningen fick i sådana fall begränsas till de uppgifter som fanns tillgängliga.

9.7 Registrens systematik enligt 1974 års kungörelser

I december 1974 utfärdades så följande kungörelser som reglerade sambandet mellan och informationen i de olika delarna av *fastighetsdatasystemet*:

- fastighetsdatakungörelsen (1974:1058), FDK,
- fastighetsregisterkungörelsen (1974:1059), FRK,
- kungörelsen (1974:1060) om ändring i kungörelsen (1968:379) om uppläggande av nytt fastighetsregister, m. m., som i princip gav RUK helt nytt innehåll,
- inskrivningsregisterkungörelsen (1974:1061), IRK,
- kungörelsen (1974:1062) om uppläggande av inskrivningsregister, och
- kungörelsen (1974:1063) om fastighetsbevis m. m.

Kungörelserna trädde i kraft den 1 januari 1975.

9.7.1 FASTIGHETSATAKUNGÖRELSEN

1 § FDK angav att det skulle finnas ett informationssystem grundat på automatisk databehandling benämnt *fastighetsregistermyndigheternas och inskrivningsmyndigheternas informationssystem* (sedermera betecknat fastighetsdatasystemet, FDS). Syftet med systemet var att insamla, lagra och bearbeta innehållet i fastighetsregister och inskrivningsregister. Enligt 4 § skulle systemet även innehålla fastighetslängdens innehåll, dvs. taxeringsinformation, samt lagfarna ägares postadress och civilstånd. I övrigt reglerade FDK främst samordningen mellan CFD, som ansvarade för den faktiska registre-

³² Kungörelserna 1973:1169–1172.

ringen i registren, och de myndigheter som lämnade uppgifter till registren, främst fastighetsregister- och inskrivningsmyndigheterna.

1993 infördes 4 a § som möjliggjorde uppbyggnaden av ett basregister för byggnader, *byggnadsregistret*.

En sammanställning över innehållet i FDS olika informationsgrupper finns i *bilaga 4*.

9.7.2 FASTIGHETSREGISTERKUNGÖRELSEN

FRK reglerade de nya fastighetsregister som fördes med ADB-teknik. Enligt 3 § FRK bestod fastighetsregister av:

1. huvudregister
2. koordinatregister
3. planregister,
4. kvartersregister,
5. adressregister,
6. gemensamhetsanläggningsregister (GA-register).

Till registret hörde även registerkarta.

Enligt 4 § skulle fastighetsregister föras av länsstyrelsen. Inom länsstyrelserna hade redan 1972 inrättats lantmäterienheter under överlantmätarens ledning, som utgjorde FRM.³³

Bestämmelserna om registerområden, -enheter och -beteckningar i 2–8 §§ RUK överfördes till 5–10 och 13 §§ FRK. Därtill infördes bestämmelser om kvartersnamn och särskilt namn. I 16 och 18 §§ FRK infördes möjligheter till komplettering respektive rättelse. Behörigheten att utföra sådana lades på LMV, inte på FRM utom avseende rättelse av skrivfel.

Till skillnad från RUK reglerade FRK vilken information som skulle redovisas på registerenheterna, och hur den skulle vara grupperad.

I *huvudregistret* redovisades enligt 22 § fastigheter och samfälligheter. För fastigheter skulle enligt 23 § FRK informationen redovisas i femton³⁴ avdelningar:

1. registerbeteckning,
2. administrativ tillhörighet m. m.,
3. tidigare registerbeteckning,
4. ursprung,
5. avregistrering,
6. adress,
7. omfång, läge,
8. fristående fiske,
9. andel i samfällighet,
10. skattetal,
11. åtgärder,
12. avskild mark,

³³ För fördjupning, se Altvik (2025) s. 13–14.

³⁴ Från AL:s ikraftträdande även andel i gemensamhetsanläggning, därför totalt sexton avdelningar.

13. rättigheter,
14. planer, bestämmelser,
15. övriga förhållanden.

För samfälligheter skulle enligt 24 § FRK informationen redovisas i fjorton avdelningar:

1. registerbeteckning,
2. administrativ tillhörighet m. m.,
3. tidigare registerbeteckning,
4. ursprung,
5. avregistrering,
6. adress,
7. omfång, läge,
8. samfällighetens art,
9. deläggande fastigheter,
10. åtgärder,
11. avskild mark,
12. rättigheter,
13. planer, bestämmelser,
14. övriga förhållanden.

Fastighet och samfällighet utgjorde även redovisningsenheter i *koordinatregistret*, och för varje område för sådan enhet skulle enligt 29–30 §§ FRK redovisas centralpunkter och bebyggelsepunkter.

Redovisningsenhet i *planregistret* utgjorde enligt 32–33 §§ FRK varje plan enligt då och tidigare gällande planlagstiftning, bestämmelser om marks användning enligt en mängd lagar, samt vissa utredningar och beslut om gatukostnader och avgifter för allmänna va-anläggningar.

I *kvartersregistret* utgjorde enligt 36 § FRK byggnadskvarter redovisningsenhet. För varje kvarter redovisas dess beteckning och nummer som har använts för föreslagen fastighet eller samfällighet i fastighetsplan för kvarteret. Dessutom ska registerkartblad och planer som berör kvarteret antecknas. Kvartersregister fördes endast om kommunen begärt det. Det skedde endast i Göteborg, Nacka och Stockholm (SOU 1997:3 s. 60).

I *adressregistret* utgjorde enligt 39 § FRK fastighet, samfällighet och tomt registerenheter. Adressregister fördes endast om kommunen begärt det. Det skedde i de flesta kommuner, men med varierande täckning. I ca 50 kommuner fördes inget adressregister (SOU 1997:3 s. 60).

I *GA-registret* var enligt 42 § FRK varje gemensamhetsanläggning enligt AL eller LGA redovisningsenhet. Anläggningar enligt EVL skulle tas upp i registret först sedan de berörts av åtgärd enligt AL. Följande information redovisades enligt 44 § FRK:

1. gemensamhetsanläggningens beteckning,
2. län,
3. anläggningens ändamål,

4. samfällighetsförenings firma eller namn på liknande sammanslutning enligt äldre bestämmelser,
5. förrättning eller annan åtgärd som berör anläggningen med uppgift om åtgärdens art, datum för registrering och aktbeteckning,
6. fastighet eller annan deltagare i gemensamhetsanläggningen,
7. rättighet som redovisas i huvudregistret och som berör gemensamhetsanläggningen med uppgift om rättighetstyp, ändamål, härskande eller tjänande enhet och aktbeteckning,
8. beteckning på registerkartblad, på vilket eller vilka anläggningen redovisas,
9. övriga förhållanden av betydelse för anläggningen.

Registerkartan, som fortfarande var analog, skulle enligt 46 § vara ett systematiskt uppbyggt bladindelad kartverk. Skalorna på bladen varierade mellan 1:400 och 1:50 000. På registerkartan skulle enligt 48 § redovisas:

1. gränser och beteckningar för i huvudregistret redovisade bestående fastigheter och samfälligheter,
2. områden för servitut,
3. områden för nyttjanderätt³⁵,
4. områden för vägföreningar samt områden och beteckningar för gemensamhetsanläggningar,
5. områden för ledningsrätt,
6. områden för vägrätt,
7. i planregistret redovisade planer,
8. i planregistret redovisade bestämmelser,
9. indelningen i län, kommuner, församlingar och kyrkobokföringsdistrikt,
10. indelningen i socknar vid den tidpunkt då fastighetsregistret börjar föras.

9.7.3 REGISTERUPPLÄGGNINGSKUNGÖRELSENS ÄNDRADE LYDELSE

I 1 § RUK angavs nu att registret skulle föras med ADB. Fastighetsregister skulle läggas upp kommunvis efter beslut av regeringen i varje enskilt fall. I övrigt reglerade de nya bestämmelserna i RUK främst vilka uppgifter som skulle överföras från jord- och stadsregister.

9.7.4 INSKRIVNINGSREGISTERKUNGÖRELSEN

Redovisningen i inskrivningsregistret skedde enligt 3 § IRK i sex avdelningar:

1. lagfart,
2. tomträtsupplåtelse,
3. tomträtsinnehav,
4. inteckningar m. m.,
5. anteckningar,
6. äldre förhållanden

³⁵ Redovisningen av servitut och nyttjanderätter omfattade i princip endast sådana rättigheter som bildats vid förrättning eller genom expropriation.

Dessutom skulle anges aktualitetsdatum. 4–9 §§ innehöll närmare bestämmelser om innehållet i avdelningarna. I övrigt reglerades i kungörelsen den närmare handläggningen hos inskrivningsmyndigheten.

9.7.5 KUNGÖRELSEN OM UPPLÄGGANDE AV INSKRIVNINGSREGISTER

Kungörelsen ägde enligt 1 § tillämpning om regeringen bestämt att IR skulle läggas upp för IM:s område. 2 § stadgade att IR skulle läggas upp på grundval av FR enligt FRK samt innehållet i fastighetsbok och tomträttsbok. Till det nya registret skulle enligt 3 § överföras senast meddelad lagfart, gällande in-teckningar och inskrivningar, samt inskrivning om uppskjuten eller vilande-förklarad ansökan. I övrigt innehöll kungörelsen en närmare reglering om vilka uppgifter som skulle redovisas i de olika avdelningarna.

9.8 Kommunvis övergång parallellt med fortsatt utredning och vägval om teknik

9.8.1 FADAK OCH DRIFT MED RÄTTsverKAN 1976

Under våren 1974 konstaterade chefen för justitiedepartementet att de frågor som rör ett rikssystem är mycket komplexa. Med hänsyn till detta och de stora kostnaderna för projektet tillkallades en särskild utredning³⁶ med parlamentarisk förankring för att utreda förutsättningarna närmare. I uppgiften ingick också att göra en förnyad prövning av reformbehovet som sådant. Det framhölls som särskilt angeläget att valet av teknisk lösning träffades så snart som möjligt. Utredningen tog namnet *Fastighetsdatakommittén*, FADAK, och presenterade sina slutsatser i SOU 1976:56 Fastighetsdata (SOU 1976:56 s. 3, 18–21).

Regeringen beslutade den 11 december 1975 att drift med rättsverkan enligt driftsystem 1 fick äga rum i Uppsala län som försöksverksamhet från och med den 1 januari 1976 (prop. 1975/76:100 bil. 4 s. 61). Samma dag trädde förordningen (1975:1110) om vissa inskrivningsmyndigheters område, m. m. i kraft. I 2 § angavs att inskrivningsmyndigheten i Uppsala domsaga skulle föra IR enligt lagen om inskrivningsregister.

Enligt ytterligare beslut den 3 juni 1976 skulle CFD inte vidta förberedelser för utvidgning av driftsystem 1. Registrering skulle ske parallellt i de äldre böckerna, och driften skulle anordnas så att en återgång till manuell registrering inte förhindrades.

FADAK hade kommit fram till att reformbehovet fortsatt var stort och att ADB skulle bli nödvändigt, och med hänsyn till nedlagda kostnader och risken för en försening vid uppdelning på skilda system förordat en utbyggnad av driftsystem 1. Däremot föreslog kommittén att övergången skulle ske etappvis, först FR och sedan IR. Den tekniska integrationen skulle därför behöva brytas. I väntan på remissbehandlingen beslutade regeringen den 9 december 1976 att fortsatt drift med rättsverkan enligt driftsystem 1 skulle ske till och med den 30 juni 1977 (SOU 1976:56 s. 252 och prop. 1976/77:100

³⁶ Generaldirektören i Statskontoret Sven Moberg (fil. dr., tidigare undervisningsminister och riksdagsledamot) och riksdagsledamöterna Thure Jardestig, Filip Johansson, Maj-Lis Landberg och Hans Wachtmeister.

bil. 5 s. 54). Genom beslut den 30 juni 1977 förlängdes driften till 1977 års utgång (prop. 1977/78:15 s. 9). Driften skulle förlängas ytterligare, och den 27 april 1978 beslutade regeringen att driften inte längre skulle ha karaktär av försöksverksamhet (Bjälkefors 1995 s. 92)

9.8.2 FÖRSTA FEMÅRSETAPPEN 1977/78–1981/82

Riktlinjerna för utvecklingsarbetet kom därefter att ändras. I oktober 1977 föreslog regeringen skilda system för fastighetsregistreringen och inskrivningsväsendet, genom utbrytning ur driftsystem 1. Departementschefen instämde i att reformbehovet var stort och att ADB var nödvändigt. Skilda system förordades dock av flera skäl. Även driftsystem 1 skulle behöva underhålls- och utvecklingskostnader. Den bästa tekniska lösningen behövde väljas, nämligen den som på lång sikt i så stor utsträckning som möjligt uppfyller de krav som ställs på den. Detta även om den medför något högre kostnader och längre genomförandetid. Även det faktum att verksamheterna (FR och IR) har olika huvudmän och att driftstörningar i ett system inte skulle påverka det andra, framhölls som skäl. Regeringens förslag innebar alltså varken en utbyggnad av driftsystem 1, som förordats av CFD, eller en etappvis övergång, som förordats av FADAK, utan en lösning som under remissbehandlingen förordats av Riksrevisionsverket. För Uppsala län skulle driftsystem 1 fortsätta tills en övergång till de uppdelade systemen kunde ske (prop. 1977/78:15 s. 1 och 44–51). Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (CU 1977/78:5, rskr. 1977/78:134).

Regeringen uppdrog åt CFD, domstolsverket och LMV att senast den 31 december 1978 lämna förslag till skilda system för FR och IR (prop. 1978/79:100 bil. 5 s. 80). Rapporten ”Systemförslag. Skilda system för fastighets- och inskrivningsregister – utbrytning ur driftsystem 1” avlämnades den 29 december 1978 och finns bilagd propositionen med förslag till anslag för budgetåret 1979/80 (prop. 1978/79:114 bilaga 1). Riksdagen beslutade emellertid inte enligt regeringens förslag denna gång. Effekterna av en delning ansågs inte tillräckligt belysta, och några åtgärder för att verkställa en delning borde därför inte företas (CU 1978/79:36, rskr. 1978/79:358).

Regeringen utfärdade i april respektive juni 1978 förordningen (1978:210) om genomförande av fastighetsdatareformen i Gävleborgs län, förordningen (1978:211) om genomförande av fastighetsdatareformen i Stockholms län och förordningen (1978:377) om förande av fastighetsregister med användande av automatisk databehandling. Sistnämnda förordning trädde i kraft den 30 juni 1978. Förordningen stadgade att FR skulle föras i Enköpings, Håbo, Tierps, Uppsala, Älvkarleby och Östhammars kommuner, dvs. hela Uppsala län. Det skulle dröja till den 1 maj 1979 innan nästa kommun, Gävle, övergick till FR. Sistnämnda förordning ersattes den 1 mars 1982 av förordningen (1982:56) om förande av fastighetsregister och inskrivningsregister med hjälp av automatisk databehandling. I två paragrafer angavs i vilka kommuner FR respektive IR skulle föras. Denna förordning kom senare att kompletteras allteftersom reformen fortskred. En förteckning över alla kommuner med datum för övergången till FR framgår av *bilaga 3*.

Den 16 augusti 1979 tillkallades ytterligare en kommitté: *Fastighetsdata- och inskrivningsregisterkommittén, FADIR*. Kommittén skulle utreda skilda system för fastighetsregister och inskrivningsregister men även undersöka andra lösningar, även sådana som bygger på driftsystem 1. Kommittén överlämnade sitt betänkande Ds Ju 1981:1 Den framtida fastighetsdataverksamheten i mars 1981. Kommittén menade bland annat att den tekniska utvecklingen gjort att fördelarna med ett decentralt system nu övervägde nackdelarna. Ett sådant system är mindre sårbart, och endast marginellt dyrare. Driften borde regionaliseras till länsnivå för att på sikt decentraliseras ytterligare, så att varje myndighet kunde få en egen dator.³⁷ Eftersom lönsamheten i reformen stiger i takt med överföringsarbetet var det angeläget att takten ökades. Det talade å andra sidan emot en förändring av driftsystemet. Takten borde ökas så att reformen kunde avslutas under budgetåret 1988/89. Kommittén förordade att personal som sysslar med utveckling och underhåll av fastighetsdatasystemet borde överföras till LMV och Domstolsverket så att de kunde leva upp till sitt formella huvudmannaskap. Personalen som sysslade med överföringen skulle kvarstå hos CFD för att inte störa överföringsarbetet. CFD skulle därför kunna upphöra den 1 juli 1990 (prop. 1981/82:123 bil. 2 s. 7–11).

9.8.3 ANDRA FEMÅRSETAPPEN 1982/83–1986/87

Departementschefen konstaterade att ”frågan om fastighetsdataverksamhetens framtida utformning måste ses mot bakgrund av att reformen efter en omfattande utvecklings- och försöksperiod har övergått i ett skede av framgångsrikt genomförande”. Reformarbetet borde därför inte följa FADIR:s förslag, utan inriktas på en snabb och säker övergång till ADB enligt nuvarande riktlinjer. Det bedömdes kunna ske inom en 15-årsperiod. En slutlig lösning kunde utredas parallellt. Ett nytt principbeslut förordades, där inriktningen för den kommande femårsperioden, till och med budgetåret 1986/87, skulle vara en fortsättning på den inslagna vägen med oförändrad takt, ca 215 000 fastigheter per år (a. a. s. 17–18). Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (CU 1981/82:37, rskr. 1981/82:318).

CFD överfördes 1984 från Justitiedepartementet till Bostadsdepartementet. 1986 etablerades en enhet i Kiruna som arbetade särskilt med koordinatregistrering (Bjälkefors 1995 s. 93).

9.8.4 TREDJE FEMÅRSETAPPEN 1987/88–1991/92

CFD, LMV och Domstolsverket hemställde i oktober 1984 att regeringen skulle besluta om ytterligare en femårsetapp, och förordat att reformtakten ökades från 230 000 till 330 000 fastigheter per år. Fastighetsregistret omfattade då ca 1,1 miljoner fastigheter eller 30 % av beståndet. Den 1 juli 1987, vid utgången av andra femårsetappen, beräknades 1,8 miljoner fastigheter eller 45 % av beståndet, ha överförts. Departementschefen anslöt sig till myndigheternas förslag (prop. 1984/85:100 bil. 13 s. 127, 131–132). Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (BoU 1984/85:10, rskr. 1984/85:177).

³⁷ Med dator menas här den maskin som utför databehandlingen, inte den terminal som informationen presenteras på. Driftsystem 1 var uppbyggt med en central dator i Gävle och terminaler hos varje ansluten myndighet (FRM och IM).

Den 1 mars 1991 tillsatte regeringen en ny utredning³⁸ med uppdrag att utreda frågor om fastighetsdatasystemets datorstruktur. Utredningen tog namnet *FDS-utredningen*, och överlämnade sitt betänkande SOU 1992:34 Fastighetsdatasystemets datorstruktur i april 1992. Utredningen fann att inga väsentliga nackdelar med en central datorstruktur kunde konstateras. En decentralisering skulle kräva omfattande investeringar. På länsnivå fanns inte någon naturlig värmyndighet sedan FRM återförts från länsstyrelserna till det statliga lantmäteriet. Även i fråga om sårbarhet och säkerhet talade bedömningarna för en bibehållen central struktur. Utredningen rekommenderade därför att ingen ändring i datorstrukturen skulle ske (SOU 1992:34 s. 11–12).

9.8.5 SLUTFASEN, TILL 1995

1993 var koordinatregistret upplagt för hela landet. Fastighetsdatareformen blev slutligen genomförd i september 1995 genom att Gotlands kommun överfördes (Bjälkefors 1995 s. 95). Vid utgången av år 1995 gick CFD upp i Lantmäteriverket. Samtidigt avvecklades distriktsorganisationen med FBM och FRM och övergick till länsvisa lantmäterimyndigheter. Den löpande registreringen av förrättningsbeslut skulle därefter verkställas vid källan, den beslutande lantmäterimyndigheten, och inte vid särskild myndighet.³⁹

Omorganisationen innebar att ansvaret för landskaps- och fastighetsinformation för första gången samlats i en myndighet. Med landskapsinformation avses information från databaser som i princip svarar mot innehållet i de allmänna kartorna, främst den ekonomiska och topografiska kartan.⁴⁰ Fastighetsinformation är information från registren i fastighetsdatasystemet och därtill anslutande register som pantbrevsregistret (SOU 1997:3 s. 72). Det nybildade verksamhetsområdet Landskaps- och fastighetsinformation har sedermera bytt namn till Informationsförsörjning och heter idag Geodata.

9.9 Förande av jordregister, stadsregister och fastighetsregister

9.9.1 FÖRESKRIFTER

Lantmäteristyrelsen utfärdade föreskrifter främst genom cirkulär och meddelanden. Dessa var åtskilliga och inte konsoliderade, och blev med tiden mycket svåröverskådliga. I samband med omorganisationen 1972 utfärdades nya föreskrifter, främst genom meddelanden. Även Lantmäteriverket utfärdade föreskrifter, ofta avseende en detaljfråga i taget. En sammanställning av föreskrifter presenteras i *bilaga 2*.

Anvisningar FRM användes som samlingsnamn på alla föreskrifterna, men formellt utfärdades fortfarande meddelanden, föreskrifter och anvisningar. Beträffande fastighetsregistrering publicerades föreskrifter vid denna tid inte i LMVFS.

³⁸ Till särskild utredare förordnades tekn. dr. Rune Olsson. Till experter förordnades avdelningsdirektör Ulf Andersson, Statskontoret, byråchef Ulf Bjälkefors, Centralnämnden för fastighetsdata, avdelningsdirektör Lena Bång, Domstolsverket, byråchef Per-Anders Karlgren, Lantmäteriverket, bankdirektör Lars Lindgren, Svenska Handelsbanken och stadsingenjör Arne Ransgård, Göteborgs stad.

³⁹ Se Altvik (2025) s. 17.

⁴⁰ Denna data ansvarade ursprungligen Rikets allmänna kartverk för. Kartverket hade 1974 slagits ihop med lantmäteristyrelsen och bildat LMV.

9.9.2 HANDBOK FRM OCH HANDBOK REGISTERKARTA

1979 beslutade LMV att skapa handboken *Handbok FRM*, förkortad HBF. Handboken innehöll föreskrifter och allmänna råd för tillämpningen av FRK, och följer dess disposition. Allmänna råd för upprättande och förande av registerkarta samlades i en särskild handbok, *Handbok registerkarta*, förkortad HBR.

Texten i handböckerna är att uppfatta som rekommendationer i den mån den inte utgör ett direkt uttryck för innehållet i en författning eller föreskrift (Lantmäteriverket 1993 avsnitt 0.2 s. 1). Handböckerna återgav gällande föreskrifter om registrering, men bestod alltså inte endast av styrande information. Bindande föreskrifter återgavs i rutor. Handboken fördes som lösbladssystem där nya föreskrifter och råd skickades ut till fastighetsregistermyndigheterna och sattes in i pärm.

Handbok FRM ajourfördes till den 1 oktober 1996. Handbok registerkarta ajourfördes inte efter den 1 juli 1992 och ersattes 2001 av Handbok DRK i samband med övergången till digital registerkarta (Lantmäteriverket 2001 avsnitt 1.1 s. 2). Handbok DRK i sin tur ajourförs inte längre, utan är idag ersatt med en ny Handbok registerkarta (LMV-rapport 2004:6), som ajourförs löpande.

9.9.3 LMVFS 1993:1

1993 utfärdades nya föreskrifter för hur fastighetsregistret ska föras, LMVFS 1993:1. Därigenom upphävdes de föreskrifter som fanns intagna i Handbok FRM. Handboken fortsatte att föras som lösbladssystem, och föreskriftsrutorna ersattes successivt med hänvisningar till LMVFS 1993:1 (Lantmäteriverket 1993 avsnitt 0.2 s. 1). Somliga av föreskrifterna fortsatte att gälla till och med 1995-12-31 då distriktsorganisationen och FRM upphörde till förmån för de länsvisa lantmäterimyndigheterna.

10 Digital registerkarta

Registerkartan sågs inte som en del av fastighetsdatasystemet. Enligt FRK hörde den visserligen till fastighetsregistret, men den varken fördes med ADB-teknik eller lagrades digitalt. Övergången var heller inte en del av fastighetsdatareformen. Först från och med den 1 januari 1994 blev det enligt 3 § FRK tillåtet att föra registerkartan med hjälp av ADB. Först när registerkartan var digital ansågs den ingå i fastighetsregistret.

DRK infördes som begrepp på den registerkarta som skulle föras med ADB. Förkortningen utlästes ursprungligen *databehandlad registerkarta*, sedermera *digital registerkarta*. Även begreppet *NDRK*, nationell DRK, förekom vid denna tid som beteckning på målbilden med en digital registerkarta med fullständig täckning över landet. Det innebar att även kommuner med kommunal lantmäterimyndighet skulle lagra sin registerkarta i statens system.

Övergången skedde genom *officialförklaring* av befintliga databaser som redan nyttjades som informella digitala versioner av registerkartan. Säkerhetsföreskrifter för DRK, vilket var en förutsättning för övergången, utfärdades den 30 mars 1998. Överväganden om datasäkerhet, försvarssekretess och innehållsmässiga brister behövdes. Samma krav gällde för kommunala som för statliga lantmäterimyndigheter. Varje kommunal lantmäterimyndighet behövde ansöka om tillstånd för övergången till DRK. De statliga lantmäterimyndigheterna å sin sida behövde inte ansöka om tillstånd men skulle upprätta en plan för officialförklaringarna för sina respektive områden. Beträffande statliga lantmäterimyndigheter och de kommunala lantmäterimyndigheter som avsåg att lagra DRK i Lantmäteriverkets lagringsmiljö GDB-alfa fattades beslut om officialförklaring av Lantmäteriverket. Övriga kommunala lantmäterimyndigheter beslutade om officialförklaring själva. (Lantmäteriverket 1998).

Redan en tid innan övergången till DRK kunde lantmäterimyndigheten ta beslut att sluta föra de analoga kartoriginalen och enbart ajourföra informationen digitalt. Det krävdes dock en ny utritning efter varje ajourföring eftersom den analoga kartan alltjämt utgjorde den officiella registerkartan (Lantmäteriverket 2001 avsnitt 2.2 s. 1).

Regeringen föreslog i maj 2010 att regleringen som möjliggjorde manuell förd registerkarta skulle upphöra. Vid den tidpunkten var det endast kommunala lantmäterimyndigheter som inte övergått till att föra den digitala registerkartan. 20 av dåvarande 39 kommunala lantmäterimyndigheter uppdaterade DRK kontinuerligt; övriga månadsvis, med olika intervall för olika informationsmängder eller inte alls (prop. 2009/10:224 s. 88–89).

Förslaget ledde inte till lagstiftning i denna del. Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2011 och framåt skulle Lantmäteriet efter samråd med Sveriges Kommuner och Landsting genomföra en övergång till en rikstäckande digital registerkarta. I januari 2016 fanns endast analoga registerkartor i ett fåtal kommuner. Lantmäteriet föreslog att manuella registerkartor skulle utmönstras vid utgången av år 2017 och att det samtidigt krävdes att digital

registerkarta ska föras i statens system (Lantmäteriet 2016 s. 12–13 och 24–26). Regeringen utfärdade de föreslagna ändringarna i FRF den 30 mars 2017.⁴¹

⁴¹ Förordning 2017:238.

II Det nuvarande fastighetsregistret sedan år 2000

Sedan övergången fullbordats fanns förutsättningar att göra en översyn av de åtskilliga författningar och föreskrifter som reglerade jordregistret, stadsregistret och fastighetsdatasystemet. En sådan uppstädning skedde år 2000. Beteckningen fastighetsdatasystemet övergavs. Den nya benämningen blev fastighetsregistret, fastän det sedan tidigare använts som namn på ett av de register som ingått i FDS. Sedan dess har de rättsliga förutsättningarna för registret i princip inte ändrats. FRF har varit föremål för smärre ändringar om innehållet i registret. I tekniskt hänseende har den största förändringen varit uttaget ur stordatormiljön, som skulle dröja ända till våren 2019 (Lantmäteriet 2020 s. 38).

II.1 Förarbeten

Sedan övergången till FR fullbordats tillkallade regeringen den 14 september 1995 en särskild utredare⁴² för att se över fastighetsdatasystemets författningsreglering. Utredningen antog namnet *Fastighetsdatautredningen* och överlämnade sitt betänkande SOU 1997:3 Fastighetsdataregister i januari 1997.

1968 och 1974 års reglering behövde ses över med hänsyn till att fastighetsdatareformen nu var genomförd och att mängden information och användare⁴³ ökat och flera närliggande register uppkommit. Därtill hade nya möjligheter till vidareförädling av data uppkommit. Sverige hade också blivit medlem i EU som nyligen antagit EG-direktivet⁴⁴, som reglerade databehandling av personuppgifter.⁴⁵ Regleringen var inte anpassad till dåtidens krav på datalagstiftning. Någon tydlig och preciserad ändamålsbestämmelse fanns inte. Föreskrifter om användning och utlämnande av data saknades. Skyddet för de registrerade var dåligt eller obefintligt. Det poängterades att fastighetsdatasystemet är det statsmaktsregister med den äldsta regleringen och skiljer sig från andra register eftersom det har ett mycket brett användningsområde och inte omfattas av sekretess (SOU 1997:3 s. 9–11 och 93–95).

Utredningen föreslog att fastighetsdatasystemet från datarättslig synpunkt ska utgöra ett enda register.⁴⁶ De tidigare registren skulle framöver betraktas som delar av ett större register. En skiss över de vid tidpunkten befintliga registren och deras beroenden finns intagen i *bilaga 5*. SFR, pantbrevsregistret och lägenhetsregistret (som vid denna tidpunkt omfattades av försöksverksamhet) föreslogs emellertid inte ingå, eftersom de har mer begränsade ändamål,

⁴² Lagmannen Sigurd Heuman förordnades till särskild utredare. I utredningen medverkade hovrättsassessorn Britta Ahnmé Kågerman, hovrättsrådet Lena Bång, universitetslektorn Jan Evers, datarådet Ingela Halvorsen, planeringsdirektören Bengt Kjellson, bankdirektören Lars Lindgren, teknologie doktorn Rune Olsson, civilingenjören Gösta Pellbäck, hovrättsassessorn Klas Reinholdsson, kammarrättsassessorn Caroline Beck-Friis och hovrättsassessorn Bob Nilsson Hjorth som experter.

⁴³ Utredningen framhöll att de största användarna av fastighetsdatasystemet vid sidan om registermyndigheterna är kreditinstituten. Fastighetsmäklare och försäkringsbolag är exempel på andra stora användargrupper inom den privata sektorn (SOU 1997:3 s. 71).

⁴⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skyddet för enskilda personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

⁴⁵ Skyddet för personuppgifter framstår som det främsta skälet till författningsöversynen. Vid tidpunkten för utredningen gällde datalagen (1973:289), som också var i behov av översyn. Den ersattes den 24 oktober 1998 av personuppgiftslagen (1998:204). Det var ett led i Sveriges genomförande av EG-direktivet. Lagen ersattes i sin tur den 25 maj 2018 av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Detta ämnesområde berörs inte vidare i denna promemoria.

⁴⁶ Det innebär inte någon skyldighet att ändra lagringsmiljön. Vad som i tekniskt hänseende betraktas som ett eller flera register är något annat.

omfattas av sekretess respektive bedrivs som försök. Lantmäteriverket föreslogs som ensam registeransvarig (a. a. s. 103–106, 129–130 och 137–142).

Som lagteknisk konstruktion valdes en lag och en förordning. Lagen skulle innehålla de från integritetssynpunkt viktiga yttre ramarna. Undantag från datalagen behövde nämligen ske i lag. I övrigt skulle regleringen fortsatt ske på förordningsnivå. Mängden uppgifter i registret skulle leda till en oöverskådlig lag. Även behovet att snabbt kunna göra ändringar talade för förordning (a. a. s. 163–166).

Samtidigt pågick i Justitiedepartementet författningsutveckling med anledning av att fastighetsdatareformen nu var genomförd. I Ds 1998:25 Registret av fastighetsrättsliga förhållanden – en författningsöversyn presenterades bland annat förslag på ny lydelse av 19 kap. JB, upphävande av föråldrade bestämmelser om manuella register och följdändringar på grund av den ändrade terminologin (se prop. 1999/2000:39 bilaga 4 och 5).

Förslagen remissbehandlades och lades fram för riksdagen. Regeringens förslag överensstämde med utredningens (se prop. 1999/2000:39 s. 74–81 och 85–90 för förslagen i de delar som berörs i denna rapport). Förslagen ledde till att en stor mängd författningar upphävdes och att FRL, FRF och IF⁴⁷ trädde i kraft den 1 juli 2000.

11.2 Lagen om fastighetsregister

Enligt 3 § FRL ska fastighetsregistret vara indelat i fem delar:

1. en allmän del
2. en inskrivningsdel
3. en adressdel
4. en byggnadsdel, och
5. en taxeringsuppgiftsdel.

FRL reglerar i övrigt behörighet att föra in uppgifter i registret samt behandling av personuppgifter och tillhandahållandefrågor.

11.3 Förordningen om fastighetsregister

FRF anger att Lantmäteriet ansvarar för drift och förvaltning av fastighetsregistret. Dessutom reglerar den innehållet i registret enligt följande disposition:

- 3–40 §§ avser allmänna delen,
- 41–54 §§ avser inskrivningsdelen,
- 55–59 §§ avser adressdelen,
- 60–63 §§ avser byggnadsdelen,
- 64–65 §§ avser taxeringsuppgiftsdelen,
- 66–70 §§ avser tilläggsinformation, och
- 71–83 §§ avser gemensamma bestämmelser.

⁴⁷ IF reglerar handläggningen av inskrivningsärenden och inte innehållet i inskrivningsdelen. Den berörs därför inte i det följande.

Innehållet i de olika delarna är i princip identiskt med de tidigare registren i fastighetsdatasystemet.

11.4 Förande av fastighetsregister

11.4.1 FÖRESKRIFTER OM ALLMÄNNA DELEN

Den 14 juni 2000 utfärdade Lantmäteriverket nya föreskrifter om hur fastighetsregistrets allmänna del skall föras, LMVFS 2000:2, som trädde i kraft den 1 juli 2000. LMVFS 1993:1 upphörde att gälla samma dag. Föreskrifterna är ännu gällande. De har genomgått smärre ändringar, främst i fråga om redovisningen av planer och bestämmelser.⁴⁸

11.4.2 HANDBOK FASTIGHETSREGISTRERING

En ny handbok, *Handbok Fastighetsregistrering*, förkortad Handbok FR eller HFR, publicerades den 2 april 2002. Till skillnad från den äldre handboken följer den inte förordningens disposition, och återger inte författningars och föreskrifters lydelse tydligt åtskilda från rekommendationer. Handboken är i stället objektorienterad; kapitlen avser de olika registerenheter. Handboken ajourförs löpande.

11.4.3 FÖRESKRIFTER OM INSKRIVNINGSDLEN

Den 10 augusti 2006 utfärdade Lantmäteriverket föreskrifter om hur fastighetsregistrets inskrivningsdel skall föras, LMFS 2006:1, som trädde i kraft den 1 september 2006. Föreskrifterna är upphävida från och med den 1 september 2024 genom LMFS 2024:1.

⁴⁸ Ändringar har skett genom LMVFS 2004:1, 2007:4, 2008:7, 2009:4, 2012:5, 2017:5, 2018:6, 2019:5, 2020:3 och 2022:1. En officiell konsoliderad version saknas.

12 Närliggande register

12.1 Samfällighetsföreningsregistret

Samfällighetsföreningsregistret, SFR, infördes den 1 juli 1974 i samband med att AL och SFL trädde i kraft. Registret reglerades i kungörelsen (1973:1166) om förande av samfällighetsföreningsregister och fördes av FRM. Registret fördes manuellt och utgjorde inte en del av FDS. Genom förordningen (1993:1270) om användning av automatisk databehandling vid förande av samfällighetsförening m. m.⁴⁹, som trädde i kraft den 1 januari 1994, blev det tillåtet att föra registret med ADB. Övergången genomfördes 1994. Registret utgör än idag ett separat register, som inte är en del av FR. Information ur registret kan dock sökas och presenteras i samma verktyg som medger sökning i FR. Registret förs enligt 2 § av Lantmäteriet. Organisatoriskt är SFR en del av verksamhetsområde Fastighetsinskrivning.

12.2 Pantbrevsregistret

Pantbrevsregistret infördes den 1 juli 1994 genom lagen (1994:448) om pantbrevsregister. Lagen var en del i en teknisk reform av pantbrevssystemet och möjliggjorde utfärdandet av datapantbrev. Sådana pantbrev utfärdas genom att den in-teckning som svarar mot pantbrevet registreras i pantbrevsregistret tillsammans med uppgift om pantbrevshavaren. CFD ansvarade för registret (prop. 1993/94:197 s. 2). Det har ingen koppling till FR, och informationen kan inte sökas i samma verktyg. Enligt den nuvarande lydelsen av 1 § lagen om pantbrevsregister är den statliga lantmäterimyndigheten ansvarig för registret. Organisatoriskt är pantbrevsregistret en del av verksamhetsområde Fastighetsinskrivning.

12.3 Lägenhetsregistret

Provverksamhet med lägenhetsregister påbörjades den 1 januari 1996 i Gävle kommun och Högalids församling i Stockholms kommun. Det reglerades i lagen (1995:1537) om lägenhetsregister och förordningen (1996:435) om lägenhetsregister. Lägenhetsregistret avser idag hela landet och regleras i lagen (2006:378) respektive förordningen (2007:108) om lägenhetsregister. Registret avser bostadslägenheter och förs av den statliga lantmäterimyndigheten. Organisatoriskt är lägenhetsregistret en del av verksamhetsområde Geodata.

12.4 Bostadsrättsregistret

Lantmäteriet har fått i uppdrag av regeringen att förbereda för ett register för alla bostadsrätter. En lag om bostadsrättsregister föreslås börja gälla den 1 januari 2027. Förslaget grundas på Bostadsrättsregisterutredningens förslag i SOU 2022:39 Ett register för alla bostadsrätter.⁵⁰ Förslagen har remitterats till Lagrådet hösten 2025.

⁴⁹ Författningens namn är ändrat till förordningen om förande av samfällighetsregister

⁵⁰ Förslag har tidigare lämnats av Bostadsrättsutredningen i SOU 1998:80 Bostadsrättsregister

13 Fastighetsregistrets framtid och användbarhet

Fastighetsregistret tjänar fortfarande sina syften väl. Även om Sverige inte valt lösningen med ett kataster med rättsverkande information så täcker registret hela landet och omfattar i princip alla fastigheter.⁵¹ Uppgifterna i registret åtnjuter stort förtroende och är mycket användbara. Registret är dock inte komplett eller rättvisande i alla avseenden. Det är, och kommer under överskådlig framtid vara, behäftat med vissa brister som det är viktigt för användarna att känna till. Somliga av dem härstammar från det första upplägandet av jord- och stadsregister.

Viktigt att komma ihåg är att redovisningen i registret är ofullständig och felaktig i vissa avseenden, och därför inte har rättsverkan. Uppgifterna måste därför användas med viss försiktighet, och med kontroll i de bakomliggande handlingarna. Samfälligheter och servitut tillkomna före 1972 saknas fortfarande i stor utsträckning. Arealuppgifter håller mycket varierande kvalitet. Registerkartans redovisning av gränsers lägen är behäftad med stor osäkerhet. Redovisningen av äganderätten till vattenområden och fiske är mycket bristfällig. Kvaliteten på uppgifterna varierar dessutom över landet. Olika FRM och länsvisa LM har haft visst utrymme att lägga upp arbetet på sina egna sätt och prioritera komplettering av vissa informationsmängder. Först sedan Lantmäteriet blivit en enda myndighet har kvalitetsarbete kunnat bedrivas systematiskt i hela landet. Med nuvarande arbetstakt kommer registret dock inte vara komplett avseende samfälligheter och rättigheter förrän om närmare 100 år.

Den nuvarande regleringen av fastighetsregistret har nu varit i kraft i 25 år, dvs. nästan lika länge som 1974 års reglering. Teknikutvecklingen sedan dess, hur informationshanteringen i samhället har förändrats och det försämrade säkerhetspolitiska läget har föranlett en ny översyn. Regeringen tillkallade den 30 juni 2022 en särskild utredare⁵² för att se över regleringen av fastighetsregistret. Utredningen tog namnet *Fastighetsregisterlagsutredningen* och avlämnade sitt betänkande SOU 2024:7 Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister i januari 2024 (SOU 2024:7 s. 3 och 27).

Utredningen föreslår en uppdelning av regleringen i två lagar, en fastighetsdatalag som reglerar hanteringen av personuppgifter och en lag om fastighetsregister och elektroniskt tillhandahållande av fastighetsinformation som reglerar verksamheten, dvs. förändret av registret och utlämnande av information.⁵³

⁵¹ Att enstaka fastigheter tas upp i registret för att de saknats där, eller utesluts så som obefintliga, är mycket ovanligt.

⁵² Före detta generaldirektören för Lantmäteriet Bengt Kjellson. Till sekreterare förordnades juristen Malgorzata Drewniak.

⁵³ Förslagen som berör personuppgifter, informationssäkerhet, tillstånd till åtkomst och tillhandahållande ska inte beröras här. De säkerhetsbrister som uppdragats avseende Lantmäteriets databas för arkiverade handlingar och tillhandahållande av uppgifter ur denna under 2024 kan ytterligare komma att påverka hur registrering och tillhandahållande sker i framtiden. Inte heller detta rymms inom ramen för detta arbete.

Beträffande registrets struktur och innehåll föreslås följande förändringar (a. a. s. 36–37 och 546).

- Registrets indelning i delar ska utmönstras. Delarna utgör enligt utredningen ett hinder för effektiv och säker informationshantering. Det innebär dock inte något krav på ändrad lagringsmiljö.
- Dubbellagring ska minska genom alternativa sätt att redovisa uppgifter i FR. Information som produceras av andra än lantmäterimyndigheterna ska kunna hämtas direkt från källan, och registret tillföras endast en hänvisning till den plats där informationen finns.
- Begreppet registerkarta ska utmönstras till förmån för begreppet geometrisk information.
- Föråldrade undantag från krav på registrering ska tas bort.
- För att minska dubbelhantering ska LM och IM få behörighet att ändra varandras informationsmängder vid förrättning respektive inskrivning.
- Lantmäteriets föreskriftsrätt ska förtydligas och utökas.

Utredningen föreslår också att Lantmäteriet ska få i uppdrag att utreda redovisning av ledningsrättshavare och andelstal för gemensamhetsanläggningar (a. a. s. 38–39). Förslagen har remissbehandlats hösten 2024 men har ännu inte lett till lagstiftning. Lantmäteriet har i huvudsak tillstyrkt förslagen, och de utgör ett av Lantmäteriets högst prioriterade författningsutvecklingsbehov (Lantmäteriet 2026 s. 8).

Lantmäteriet har också sedan lång tid verkat för koordinatbestämda fastighetsgränser (Lantmäteriet 2026 s. 16). Regeringen tillkallade den 23 november 2023 en särskild utredare⁵⁴ för att undersöka förutsättningarna för ett system där fastighetsgränser i första hand bestäms med koordinater. Utredningen tog namnet *Utredningen om koordinatbestämda fastighetsgränser* och överlämnade sitt betänkande SOU 2025:80 Koordinatbestämda fastighetsgränser i juni 2025. Utredningen föreslår en ordning där fastigheters gränser ska koordinatbestämmas. Därefter ska koordinaterna i förrättningsbeslutet utgöra bästa bevis för gränsernas lägen. Uppgifterna i fastighetsregistret ska inte ges rättsverkan. Däremot föreslås en strikt skadeståndsskyldighet för staten om uppgifter avseende koordinatbestämda gränser i registret skulle vara felaktiga och vålla skada (SOU 2025:80 s. 19 och 25). Det innebär att allmänheten och registrets användare ska kunna förlita sig på registret i ännu högre grad. Förslagen har remissbehandlats i januari 2026.

Lantmäteriets författningsutvecklingsbehov innefattar även enklare åtkomst till lägenhetsinformation, avskaffande av pantbrev eller i vart fall skriftliga pantbrev, moderniserad lagstiftning om SFR, ändringar i IF avseende under rättelser, en bättre informationsförsörjning av adresser och byggnader samt redovisning av andelstal i gemensamhetsanläggningar (Lantmäteriet 2026 s. 25–32 och bilaga 1 s. 3–4 och 8). Samtliga skulle föranleda ändringar i registerlagstiftningen.

⁵⁴ Före detta generaldirektören för Lantmäteriet Bengt Kjellson. Till sekreterare utsågs kanslirådet Elin Lodin.

Referenser

Offentligt tryck

- 3LU 1968:5. Tredje lagutskottets utlåtande nr 5 år 1968. *Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående riktlinjer för en reform av fastighetsregistreringen.*
- 3LU 1970:8. Tredje lagutskottets utlåtande nr 8 år 1970. *Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående riktlinjer för en reform av inskrivningsväsendet jämte motioner i ämnet..*
- BoU 1984/85:10. Bostadsutskottets betänkande om anslag till lantmäteriet och centralnämnden för fastighetsdata m. m. (prop. 1984/85:100 delvis).
- CU 1973:8. Civilutskottets betänkande i anledning av propositionen 1973:1 i vad avser anslag för budgetåret 1973/74 till centralnämnden för fastighetsdata jämte motioner.
- CU 1977/78:5. Civilutskottets betänkande med anledning av propositionen 1977/78:15 med förslag till ändrade riktlinjer för fastighetsdataverksamheten jämte motion.
- CU 1978/79:36. Civilutskottets betänkande med anledning av propositionen 1978/79:114 med förslag till anslag för centralnämnden för fastighetsdata för budgetåret 1979/80 jämte motioner.
- CU 1981/82:37. Civilutskottets betänkande om fastighetsdataverksamheten m. m. (prop. 1981/82:123 bil. 2 och prop. 1981/82:100 bil. 5).
- Prop. 1936:139. Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 12 maj 1917 (nr 269) om fastighetsbildning i stad m. m.
- Prop. 1968:1. Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1968/69.
- Prop. 1969:1. Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1969/70.
- Prop. 1970:1. Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1970/71.
- Prop. 1971:1. Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1971/72.
- Prop. 1973:1. Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1973/74.
- Prop. 1973:13. Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskrivningsregister, m.m.
- Prop. 1974:48. Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Centralnämnden för fastighetsdata för budgetåret 1974/75, m. m.

- Prop. 1975/76:100. *Regeringens proposition med förslag till statsbudget för budgetåret 1976/77.*
- Prop. 1976/77:100. *Regeringens proposition med förslag till statsbudget för budgetåret 1977/78.*
- Prop. 1977/78:15. *Regeringens proposition med förslag till ändrade riktlinjer för fastighetsdataverksamheten.*
- Prop. 1978/79:100. *Regeringens proposition med förslag till statsbudget för budgetåret 1979/80.*
- Prop. 1978/79:114. *Regeringens proposition med förslag till anslag till centralnämnden för fastighetsdata för budgetåret 1979/80.*
- Prop. 1981/82:123. *Regeringens proposition om samordnad datapolitik.*
- Prop. 1984/85:100. *Regeringens proposition med förslag till statsbudget för budgetåret 1985/86.*
- Prop. 1993/94:197. *Datapantbrev.*
- Prop. 1999/2000:39. *Registrering av fastighetsrättsliga förhållanden, m.m.*
- Prop. 2009/10:224. *Ett sammanhängande system för geografisk miljöinformation.*
- Rhodin, Hans; Thulin, Gabriel; Östergren, Axel (1905). *Underdånigt betänkande med förslag till förordning angående jordregister m.m.* Stockholm.
- Rskr. 1968:80. *Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående riktlinjer för en reform av fastighetsregistreringen.*
- Rskr. 1970:96. *Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående riktlinjer för en reform av inskrivningsväsendet jämte motioner i ämnet.*
- Rskr. 1973:79. *Kungl. Maj:ts proposition 1973:1 i vad avser anslag för budgetåret 1973/74 till centralnämnden för fastighetsdata jämte motioner.*
- Rskr. 1977/78:134. *Civilutskottets betänkande 1977/78:5 med anledning av propositionen 1977/78:15 med förslag till ändrade riktlinjer för fastighetsdataverksamheten jämte motion.*
- Rskr. 1978/79:358. *Riksdagsskrivelse 1978/79:358.*
- Rskr. 1981/82:318. *Riksdagsskrivelse 1981/82:318.*
- Rskr. 1984/85:177. *Riksdagsskrivelse 1984/85:177.*
- SOU 1924:21. *Fastighetsregisterkommissionens meddelanden XIII. Sammandrag av inkomna yttranden över Fastighetsregisterkommissionens förslag den 25 augusti 1923 angående tillsynen å fastighetsregistreringen m.m.*

SOU 1935:4. *Promemoria angående tillsynen över fastighetsregistreringen och fastighetsbildningen.*

SOU 1966:63. *Fastighetsregistrering.*

SOU 1969:9. *ADB inom inskrivningsväsendet.*

SOU 1976:56. *Fastighetsdata.*

SOU 1992:32. *Fastighetsdatasystemets datorstruktur.*

SOU 1997:3. *Fastighetsdataregister.*

SOU 2024:7. *Ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister.*

SOU 2025:80. *Koordinatbestämda fastighetsgränser.*

Övrigt

Altvik, Joakim (2025). *Lantmäteriets organisation genom tiderna.*
Lantmäteriet. Promemoria 2025-06-13, dnr LM2025/070520.

Anderberg, Einar (1934). *Jordabalken. I Minnesskrift ägnad 1734 års lag av jurister i Sverige och Finland den 13 december 1934, 200-årsdagen av rikens ständers beslut. Del I.* Stockholm: Svensk Juristtidning.

Bjälkefors, Ulf (1995). Viktiga händelser och beslut för fastighetsdatasystemet. I *”Egendomliga data” – En vänbok till fastighetsdatasystemet.* Gävle: CFD.

CFD (1994). *Informationssökning i fastighetsdatasystemet.* 1994-05-24.

Ekbäck, Peter (2017). *Mark- och fastighetsrättens utveckling i Sverige – En rättshistorisk orientering med betoning på fastighetsbildning och infrastruktur.*⁵⁵ Stockholm: KTH.

Fastighetsregisterkommissionen (1923). *Fastighetsregisterkommissionens meddelanden XII. Spörsmål, cirkulär m.m.* Stockholm: P. Palmquists aktiebolag.

Hafström, Gerhard (1970). *Den svenska fastighetsrättens historia.*⁵⁶ Lund: Juridiska föreningen.

Lantmäteriet (2016). *Lantmäteriets författningsförslag, En rikstäckande digital registerkarta, m.m.* Promemoria 2016-01-27, dnr 503-2014/2165.

Lantmäteriet (2020). *Lantmäteriets årsredovisning 2019.*⁵⁷ Dnr LM2020/001462.

Lantmäteriet (2025). *Statistik och rättsverkan för fastighetsregistret.*⁵⁸
Lantmäteriets webbplats. Hämtat oktober 2025.

⁵⁵ <https://kth.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1071597&dswid=4729>

⁵⁶ <https://www.juridikbok.se/book/241241>

⁵⁷ <https://www.lantmateriet.se/sv/om-lantmateriet/var-organisation/contentassets/arsredovisning-2019.pdf>

⁵⁸ <https://www.lantmateriet.se/sv/fastighet-och-mark/information-om-fastigheter/Fastighetsregistret/Statistik-och-rattsverkan-for-Fastighetsregistret/>

- Lantmäteriet (2026). *Lantmäteriets behov av författningsutveckling, 2026*. Promemoria 2026-01-26, dnr LM2026/002417.
- Lantmäteriverket (1993). *Handbok FRM*, version 1993-03-15. Gävle.
- Lantmäteriverket (1995). *Handbok FBL*, version 1995-10-16. Dnr 30-94-875. Gävle.
- Lantmäteriverket (1998). *Officialförklaring av DRK*. Promemoria 1998-09-16, dnr 503-98-3633.
- Lantmäteriverket (2001). *Handbok DRK*, version 2001-02-26.
- Lantmäteriverket (2004). *Handbok registerkarta*. LMV-rapport 2004:6.
- Palm, Gunnar (1928). Fastighetsregistrering. I *Svenska Lantmäteriet 1628-1928. Del II*.⁵⁹ Stockholm: Sällskapet för utgivande av Lantmäteriets Historia.
- SAOB, *Ordbok över svenska språket*, utgiven av Svenska Akademien.⁶⁰ Lund. (hämtat augusti 2025).
- Wernstedt, Monica (1972). *Fastighetsrättens historia*. Stockholm: Juridiska Föreningens förlag.

⁵⁹ <https://www.samhallsbyggarna.se/sektion/svenska-lantmateriet-1828-1928>

⁶⁰ www.saob.se

Bilaga I. Förteckning över författningar

Denna förteckning innehåller förutom de författningar som beskrivs i texten ovan de viktigare författningarna avseende fastighetsregistrering. Förteckningen är dock inte uttömmande. Flera ytterligt specifika lagar som tillämpades endast i specifika län eller med detaljbestämmelser om registreringen, i synnerhet avseende inskrivningsärenden, har utelämnats. Ytterligare författningar framgår bland annat av JP.

I kraft ⁶¹	Förk.	Titel	Upphävd
<i>Upphävda</i>			
1876-01-01	LF	förordningen (1875:42 s. 1) angående lagfart å fång till fast egendom (lagfartsförordningen)	1972-01-01 (JP)
1876-01-01	1875 års IF	förordningen (1875:42 s. 12) angående inteckning i fast egendom (inteckningsförordningen)	1972-01-01 (JP)
1876-01-01		förordningen (1875:42 s. 35) angående särskilda protokoll över lagfarter, inteckningar och andra ärenden	1972-01-01 (JP)
1876-01-01		kungörelsen (1875:70 s. 1) huru lagfarts- och inteckningsböcker skola inrättas och föras	1972-01-01 (1971:708)
1887-03-18		kungörelsen (1887:12) om införande av lagfarts- och inteckningsböcker vid häradsrätterne i Kopparbergs län	1972-01-01 (1971:708)
1895-06-06		lagen (1895:36 s. 1) angående vad till fast egendom är att hänföra	1967-01-01 (1966:453)
1908-01-01	NJL	lagen (1907:36 s. 1) om nyttjanderätt till fast egendom (nyttjanderättslagen)	1972-01-01 (JP)
1908-01-01	ServL	lagen (1907:36 s. 25) om servitut	1972-01-01 (JP)
1908-01-01		lagen (1907:36 s. 27) om inskrivning av tomträtt och vattenfallsrätt samt av fång till sådan rätt	1972-01-01 (JP)
1909-01-01	JRF	förordningen (1908:74 s. 1) angående jordregister (jordregisterförordningen)	2000-07-01 (FRF)
1909-06-25		kungörelsen (1909:85 s.1) om införande i fastighetsbok av beteckning, varunder fastighet upptagits i jordregistret	1972-01-01 (1971:708)
1913-05-10		förordningen (1913:45) med särskilda bestämmelser i fråga om jordregister för Kopparbergs län och Hamra kapellag i Los socken i Gävleborgs län	2000-07-01 (FRF)
1918-01-01	FBL	lagen (1917:269) om fastighetsbildning i stad	1972-01-01 (FBL)
1918-01-01	ÄFRF	förordningen (1917:281) med närmare föreskrifter om fastighetsregister för stad	2000-07-01 (FRF)
1918-03-18		instruktionen (1918:131) för fastighetsregisterkommissionen	1936-07-01 (1936:367)
1933-01-01		lagen (1932:169) om uppläggande av nya fastighetsböcker	2000-07-01 (2000:226)

⁶¹ För förordningar utan uppgift om ikraftträdandedatum redovisas utfärdandedatum eller i förekommande fall dag då författningen utkommit från trycket.

1933-01-01		lagen (1932:170) med särskilda bestämmelser om handläggning av inskrivningsärenden	1972-01-01 (FBL)
1933-01-01		kungörelsen (1932:519) med närmare föreskrifter huru nya fastighetsböcker för landet skola inrättas och föras	1972-01-01 (1971:708)
1936-07-01		kungörelsen (1936:356) med ändrade bestämmelser rörande den omfattning, i vilken kronans jordbok skall föras, m.m.	2000-07-01 (2000:310)
1936-07-01		kungörelsen (1936:367) med vissa föreskrifter om mättningsväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer	1972-01-01
1940-01-01	EVL	lagen (1939:608) om enskilda vägar	1998-01-01 (1997:620)
1950-10-12		kungörelsen (1950:516) om fastighetsregister för stad enligt lösbladssystem	2000-07-01 (FRF)
1967-01-01		lagen (1966:453) om vad som är fast egendom	1972-01-01 (JP)
1967-01-01	LGA	lagen (1966:700) om vissa gemensamhetsanläggningar	1974-07-01 (AL)
1968-07-01	RUK	kungörelsen (1968:379) om uppläggande av nytt fastighetsregister m.m. (registeruppläggningskungörelsen)	2000-07-01 (FRF)
1971-07-01		instruktionen (1971:491) för centralnämnden för fastighetsdata	1985-01-01 (1984:927)
1972-01-01		fastighetsbokskungörelsen (1971:708)	2000-07-01 (IF)
1972-01-01	SRK	stadsregisterkungörelsen (1971:1010)	2000-07-01 (FRF)
1972-01-01		kungörelsen (1971:1013) om prövning av vissa ärenden rörande fastighetsregistrering	2000-07-01 (FRF)
1973-03-30		lagen (1973:98) om inskrivningsregister	2000-07-01 (2000:226)
1974-07-01		kungörelsen (1973:1166) om förande av samfällighetsföreningsregister	1996-01-01 (1995:1456)
1975-01-01	FDK	fastighetsdatakungörelsen (1974:1058)	2000-07-01 (FRF)
1975-01-01	FRK	fastighetsregisterkungörelsen (1974:1059)	2000-07-01 (FRF)
1975-01-01	IRK	inskrivningsregisterkungörelsen (1974:1061)	2000-07-01
1975-01-01		kungörelsen (1974:1062) om uppläggande av inskrivningsregister	2000-07-01
1976-01-01		förordningen (1975:1110) om vissa inskrivningsmyndigheters område, m. m.	1982-03-01 (1982:57)
1976-01-01		förordningen (1975:1127) om verksamheten vid inskrivningsmyndighet som för inskrivningsregister	1990-07-01
1978-05-31		förordningen (1978:210) om genomförande av fastighetsdatareformen i Gävleborgs län	1983-01-01 (1983:594)
1978-05-31		förordningen (1978:211) om genomförande av fastighetsdatareformen i Stockholms län	1983-01-01 (1983:594)

1978-06-30	förordningen (1978:377) om förande av fastighetsregister med användande av automatisk databehandling	1982-03-01 (1982:56)
1981-04-14	Förordningen (1981:191) om genomförande av fastighetsdatareformen i Malmöhus län	1983-01-01 (1983:594)
1982-03-01	förordningen (1982:56) om förande av fastighetsregister och inskrivningsregister med hjälp av automatisk databehandling	2000-07-01 (FRF)
1983-06-09	förordningen (1983:594) om genomförande av fastighetsdatareformen	1997-04-01 (1997:68)
1996-01-01	lagen (1995:1537) om lägenhetsregister	2006-07-01 (2006:378)
1996-05-23	förordningen (1996:435) om lägenhetsregister	2007-04-15 (2007:108)

Gällande

1972-01-01	FBL	fastighetsbildningslagen (1970:988)
1972-01-01	JB	jordabalken (1970:994)
1972-01-01	JP	lagen (1970:995) om införande av nya jordabalken
1974-07-01	AL	anläggningslagen (1973:1149)
1974-07-01	SFL	lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter
1993-11-18		förordningen (1993:1270) om förande av samfällighetsföreningsregister
1994-07-01		lagen (1994:448) om pantbrevsregister
2000-07-01	FRL	lagen (2000:225) om fastighetsregister
2000-07-01	FRF	förordningen (2000:308) om fastighetsregister
2000-07-01	IF	inskrivningsförordningen (2000:309)
2006-07-01		lagen (2006:378) om lägenhetsregister
2007-04-15		förordningen (2007:108) om lägenhetsregister

Bilaga 2. Förteckning över föreskrifter

Datum	Beteckning	Titel	Upphävd
<i>Fastighetsregisterkommissionen</i>			
1918-05-01	Meddelanden I	Exempel, Kungl. kungörelsen, cirkulär, spörsmål m.m.	
1918-08-08	Meddelanden II	Kortfattad framställning rörande förfarande vid uppläggande av fastighetsregister för stad m.m.	
1918-12-28	Meddelanden III	Spörsmål, P.M. för registerföraren m.m.	
1919-12-01	Meddelanden IV	Spörsmål m.m.	
1920-04-01	Meddelanden V	Författningar, spörsmål m.m.	
1920-10-01	Meddelanden VI	Spörsmål, författningar m.m.	
1921-06-01	Meddelanden VII	Författningar, spörsmål m.m.	
1921-12-20	Meddelanden VIII	Spörsmål m.m.	
1922-05-15	Meddelanden IX	Spörsmål m.m.	
1922-12-15	Meddelanden X	Författningar, spörsmål m.m.	
1923-06-20	Meddelanden XI	Cirkulär, spörsmål m.m.	
1923-12-20	Meddelanden XII	Spörsmål, cirkulär m.m.	
1924-07-01	Meddelanden XIV	Spörsmål m.m.	
1924-12-01	Meddelanden XV	Författningar, spörsmål m.m.	
1925-05-20	Meddelanden XVI	Författningar, spörsmål m.m.	
1926-01-01	Meddelanden XVII	Författningar m.m.	
1926-10	Meddelanden XVIII	Spörsmål, ändringar i lagen om fastighetsbildning i stad m.m.	
1926	Meddelanden XIX	Sammanställning av innehållet i meddelandena I–XVIII	
1927-07	Meddelanden XX	Ändring i fastighetsbildningslagen m.m.	
1928-03	Meddelanden XXI	Spörsmål m.m.	
1928-10	Meddelanden XXII	Spörsmål, yttrande över förslaget till stadsbyggnadslag m.m.	
1929-03	Meddelanden XXIII	Spörsmål	

1929-10	Meddelanden XXIV	Spörsmål m.m.
1930-05	Meddelanden XXV	Spörsmål m.m.
1930-07	Meddelanden XXVI	Ändring i fastighetsbildningslagen, spörsmål m.m.
1932	Meddelanden XXVII	Författningsändringar m.m.
1932-09	Meddelanden XXVIII	Spörsmål, ändring i fastighetsbildningslagen
1933-12	Meddelanden XXIX	Spörsmål m.m., ändring i fastighetsregisterförordningen
1934-12	Meddelanden XXX	Spörsmål m.m.
1935-07	Meddelanden XXXI	Kort handledning i förandet av fastighetsregister för stad I.
1936-05	Meddelanden XXXII	Ändringar i fastighetsbildningslagen, fastighetsregisterförordningen m. fl., spörsmål.

Lantmäteristyrelsen

1928-11-17	Cirkulär	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående uppläggande och förande av jordregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1950-12-07	Meddelande 1950:4	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående användande av lösbladsband till fastighetsregister för stad	1995-12-31 (LMVFS 1994:11)
1951-04-02	Meddelande 1951:7	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående namnsättning enligt jordregisterförordningen	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
	Meddelande 1957:2	Upprättande och förande av fastighetskarta och bestämmelsekarta på grundval av ekonomiska kartan (Dk A12/A 13/(G 64)	
1957-01-31	Exp. L7/57	Lantmäteristyrelsen föreskrifter (exp. L7/57) angående ändring av lösbladen till jordregistret	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
	L 179/1965	Nya blad och modifierad teckenförklaring till bestämmelsekarta	
1968-07-03	Meddelande 1968:10	Lantmäteristyrelsens preliminära föreskrifter om förande av jordregister enligt registeruppläggningskungörelsen (1968:379)	1995-12-31 (LMVFS 1994:7)
1968-12-18	Cirkulär	Lantmäteristyrelsens cirkulär om pärmar till lösbladsband till stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:11)
	UE12/1969	Gränsbeteckningar m m på registerkarta och fastighetskarta (Dk A 12/E 524/(E 5169)	
1969-09-29	Cirkulär	Lantmäteristyrelsens föreskrifter om areal och åtgärdskomplettering m.m. i jordregistret	1995-12-31 (LMVFS 1994:7)

1969-09-29	Cirkulär	Lantmäteristyrelsens föreskrifter om arealkomplettering m.m. i stadsregistret	1995-12-31 (LMVFS 1994:7)
1969-11-05	Cirkulär	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående redovisningssystem för systematiska successiva arkivutredningar inom jordregisterområden	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1971-12-31	1829 A/1971 Meddelande 1971:9	Fastighetsregistreringen (Dk A 121/E 50) Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående förande av jordregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1972-01-14		Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående registreringsexempel till stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1973-05-04		Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående avveckling av bihang C till stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1973-05-30	Meddelande 1973:5	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående registrering av förrättningar enligt lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1974-04-18	Meddelande 1974:3	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående registrering enligt anläggningslagen	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1974-05-02	Meddelande 1974:8	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående registrering enligt anläggningslagen	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1974-05-31	Meddelande 1974:1	Lantmäteristyrelsens föreskrifter angående samverkan i vissa fall mellan fastighetsregistermyndigheter	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
<i>Lantmåteriverket</i>			
1974-06-11		Lantmåteriverkets föreskrifter angående registrering av rättelsebeslut enligt 4 kap § lag (1970:988) om fastighetsbildning [sic!] och införande av rättelse i förrättningsakt	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1974-06-28		Lantmåteriverkets föreskrifter angående registrering i jordregister och stadsregister av expropriation enligt expropriationslagen (1972:719) samt inlösen enligt ensittarlagen (1925:334)	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1974-11-20		Lantmåteriverkets föreskrifter beträffande komplettering av originalet med uppgifter om återställande av gränsmärke enligt 2 § 1 st mätningkungörelsen (1974:339)	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1975-02-24		Lantmåteriverkets föreskrifter angående redovisning av vattenområde i jordregister och stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1975-06-25		Lantmåteriverkets föreskrifter angående redovisningen av vattenområde i jordregister och stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)

1977-03-01		Lantmäteriverkets föreskrifter om registrering av beslut under pågående förrättning samt partiell registrering	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1978-08-30	Meddelande 1978:3	Lantmäteriverkets föreskrifter angående koordinatregister inom område med jordregister eller stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1979-09-26	Meddelande 1979:3	Lantmäteriverkets föreskrifter och allmänna råd för rättelse och komplettering i jord- och stadsregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
	Meddelande 1979:4	Handbok FRM	1993-04-15 (LMVFS 1993:1)
1981-03-17		Lantmäteriverkets föreskrifter om förande av skrivna register med svart kulspetspenna	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1981-05-26		Lantmäteriverkets föreskrifter om arkivering hos fastighetsregistermyndighet av kartor på material som omfattas av dispens från skrivmaterielkungörelsen	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1981-05-26	Meddelande 1981:3	Lantmäteriverkets föreskrifter och allmänna råd för de statliga fastighetsregistermyndigheterna rörande arkivering	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1982-10-03	Meddelande 1982:4	Lantmäteriverkets föreskrifter avseende beskrivning av blanketter dagbok huvudrutin	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1982-11-03	Meddelande 1982:2	Lantmäteriverkets föreskrifter och allmänna råd rörande fastighetskarta och bestämelsekarta till jordregister	1995-12-31 (LMVFS 1994:10)
1993-04-15	LMVFS 1993:1	Lantmäteriverkets föreskrifter om hur fastighetsregistret skall föras	2000-07-01 (LMVFS 2000:2)
2000-07-01	LMVFS 2000:2	Lantmäteriverkets föreskrifter om hur fastighetsregistrets allmänna del ska föras	Gällande
	LMVFS 2006:1	Lantmäteriverkets föreskrifter om hur fastighetsregistrets inskrivningsdel skall föras	2024-09-01 (LMFS 2024:1)

Bilaga 3. Förteckning över kommunvis övergång till FR

Nedan följer en uppställning som utvisar vilket datum varje kommun övergick till FR. Datat kommer ur Lantmäteriet (2025).

Observera att uppställningen följer dåvarande läns- och kommunindelning. Kristianstads och Malmöhus län avser nu Skåne län. Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län och Skaraborgs län avser nu Västra Götalands län. Kopparbergs län avser nu Dalarnas län. Följande kommuner har bildats sedan övergången: Trosa 1992 ur Nyköping, Lekeberg 1995 ur Örebro, Bollebygd 1995 ur Borås, Nykvarn 1999 ur Södertälje samt Knivsta 2003 ur Uppsala.

Tabell 1. Förteckning över kommuner länsvis

Kommun	Datum		
<i>Stockholms län (AB)</i>		Flen	1985-10-09
Botkyrka	1982-11-01	Gnesta	1985-01-30
Danderyd	1981-07-01	Katrineholm	1985-10-09
Ekerö	1982-10-01	Nyköping	1985-01-30
Haninge	1983-06-15	Oxelösund	1985-01-30
Huddinge	1982-11-01	Strängnäs	1985-10-09
Järfälla	1982-10-01	Vingåker	1985-10-09
Lidingö	1981-07-01	<i>Östergötlands län (E)</i>	
Nacka	1983-06-15	Boxholm	1992-02-26
Norrtälje	1979-10-01	Finspång	1990-09-26
Nynäshamn	1983-06-15	Kinda	1992-02-26
Salem	1982-11-01	Linköping	1992-02-26
Sigtuna	1980-10-01	Mjölby	1992-02-26
Sollentuna	1980-10-01	Motala	1990-09-26
Solna	1982-10-01	Norrköping	1990-09-26
Stockholm	1980-04-01	Söderköping	1990-09-26
Sundbyberg	1982-10-01	Vadstena	1990-09-26
Södertälje	1983-06-15	Valdemarsvik	1990-09-26
Tyresö	1983-06-15	Ydre	1992-02-26
Täby	1981-04-01	Åtvidaberg	1992-02-26
Upplands Bro	1982-10-01	Ödeshög	1992-02-26
Upplands Väsby	1980-10-01	<i>Jönköpings län (F)</i>	
Vallentuna	1981-04-01	Aneby	1995-03-01
Vaxholm	1981-04-01	Eksjö	1995-03-01
Värmdö	1981-07-01	Gislaved	1993-12-01
Österåker	1981-04-01	Gnosjö	1993-12-01
<i>Uppsala län (C)</i>		Jönköping	1993-12-01
Enköping	1976-01-01	Nässjö	1995-03-01
Håbo	1976-01-01	Sävsjö	1995-03-01
Tierp	1976-01-01	Tranås	1995-03-01
Uppsala	1976-01-01	Vaggeryd	1993-12-01
Älvkarleby	1976-01-01	Vetlanda	1995-03-01
Östhammar	1976-01-01	Värnamo	1993-12-01
<i>Södermanlands län (D)</i>		<i>Kronobergs län (G)</i>	
Eskilstuna	1985-10-09	Alvesta	1994-11-30
		Lessebo	1994-11-30
		Ljungby	1995-05-03
		Markaryd	1995-05-03

Tingsryd	1994-11-30	Kävlinge	1983-03-01
Uppvidinge	1994-11-30	Landskrona	1983-11-01
Växjö	1994-11-30	Lomma	1982-03-01
Älmhult	1995-05-03	Lund	1983-03-01
		Malmö	1982-03-01
<i>Kalmar län (H)</i>		Sjöbo	1983-03-01
Borgholm	1987-09-09	Skurup	1983-03-01
Emmaboda	1987-09-09	Staffanstorp	1983-03-01
Hultsfred	1989-11-22	Svalöv	1983-11-01
Högsby	1989-11-22	Svedala	1983-02-01
Kalmar	1987-09-09	Trelleborg	1983-02-01
Mönsterås	1989-11-22	Vellinge	1983-02-01
Mörbylånga	1987-09-09	Ystad	1983-03-01
Nybro	1987-09-09		
Oskarshamn	1989-11-22	<i>Hallands län (N)</i>	
Torsås	1987-09-09	Falkenberg	1986-10-15
Vimmerby	1989-11-22	Halmstad	1986-04-02
Västervik	1989-11-22	Hylte	1986-04-02
		Kungsbacka	1986-10-15
<i>Gotlands län (I)</i>		Laholm	1986-04-02
Gotland	1995-09-28	Varberg	1986-10-15
<i>Blekinge län (K)</i>		<i>Göteborgs och Bohus län (O)</i>	
Karlshamn	1994-03-02	Göteborg	1984-06-13
Karlskrona	1994-03-02	Härryda	1984-09-05
Olofström	1994-03-23	Kungälv	1985-12-04
Ronneby	1994-03-02	Lysekil	1987-05-06
Sölvesborg	1994-03-23	Munkedal	1987-05-06
		Mölndal	1984-09-05
<i>Kristianstads län (L)</i>		Orust	1985-12-04
Bromölla	1990-03-07	Partille	1984-09-05
Båstad	1991-09-25	Sotenäs	1987-05-06
Hässleholm	1991-09-25	Stenungsund	1985-12-04
Klippan	1991-09-25	Strömstad	1987-05-06
Kristianstad	1990-03-07	Tanum	1987-05-06
Osby	1991-09-25	Tjörn	1985-12-04
Perstorp	1991-09-25	Uddevalla	1987-05-06
Simrishamn	1990-03-07	Öckerö	1984-06-13
Tomelilla	1990-03-07		
Åstorp	1991-09-25	<i>Älvsborgs län (P)</i>	
Ängelholm	1991-09-25	Ale	1987-02-11
Örkellunga	1991-09-25	Alingsås	1987-02-11
Östra Göinge	1990-03-07	Bengtsfors	1991-05-15
		Borås	1990-06-06
<i>Malmöhus län (M)</i>		Dals-Ed	1991-05-15
Bjuv	1983-11-30	Färgelanda	1991-05-15
Burlöv	1982-03-01	Herrljunga	1987-02-11
Eslöv	1983-11-01	Lerum	1987-02-11
Helsingborg	1983-11-30	Lilla Edet	1987-02-11
Höganäs	1983-11-30	Mark	1990-06-06
Hörby	1983-11-01	Mellerud	1991-05-15
Höör	1983-11-01	Svenljunga	1990-06-06

Tranemo	1990-06-06	Lindesberg	1987-11-04
Trollhättan	1987-02-11	Ljusnarsberg	1987-11-04
Ulricehamn	1990-06-06	Nora	1987-11-04
Värgårda	1987-02-11	Örebro	1986-09-03
Vänersborg	1991-05-15		
Åmål	1991-05-15	<i>Västmanlands län (U)</i>	
		Arboga	1988-10-26
<i>Skaraborgs län (R)</i>		Fagersta	1988-10-19
Essunga	1984-11-14	Hallstahammar	1988-10-26
Falköping	1985-05-15	Heby	1988-10-19
Grästorp	1984-11-14	Kungsör	1988-10-26
Gullspång	1985-05-15	Köping	1988-10-26
Götene	1984-11-14	Norberg	1988-10-19
Habo	1985-05-15	Sala	1988-10-19
Hjo	1985-06-05	Skinnskatteberg	1988-10-26
Karlsborg	1985-05-15	Surahammar	1988-10-26
Lidköping	1984-11-14	Västerås	1988-10-19
Mariestad	1985-05-15		
Mullsjö	1985-05-15	<i>Kopparbergs län (W)</i>	
Skara	1984-11-14	Avesta	1991-02-27
Skövde	1985-06-05	Borlänge	1991-02-27
Tibro	1985-06-05	Falun	1991-02-27
Tidaholm	1985-05-15	Gagnef	1992-11-25
Töreboda	1985-05-15	Hedemora	1991-02-27
Vara	1984-11-14	Leksand	1992-11-25
		Ludvika	1992-11-25
<i>Värmlands län (S)</i>		Malung-Sälen (tidigare	1994-06-08
Arvika	1989-06-07	Malung)	
Eda	1989-06-07	Mora	1994-06-08
Filipstad	1988-02-10	Orsa	1994-06-08
Forshaga	1988-02-10	Rättvik	1992-11-25
Grums	1988-02-10	Smedjebacken	1992-11-25
Hagfors	1989-06-07	Säter	1991-02-27
Hammarö	1988-02-10	Vansbro	1992-11-25
Karlstad	1988-02-10	Älvdalen	1994-06-08
Kil	1988-02-10		
Kristinehamn	1988-02-10	<i>Gävleborgs län (X)</i>	
Munkfors	1989-06-07	Bollnäs	1980-06-01
Storfors	1988-02-10	Gävle	1979-05-01
Sunne	1989-06-07	Hofors	1980-12-01
Säffle	1989-06-07	Hudiksvall	1981-10-01
Torsby	1989-06-07	Ljusdal	1981-10-01
Årjäng	1989-06-07	Nordanstig	1981-10-01
		Ockelbo	1980-12-01
<i>Örebro län (T)</i>		Ovanåker	1980-06-01
Askersund	1989-01-18	Sandviken	1980-12-01
Degerfors	1989-01-18	Söderhamn	1980-06-01
Hallsberg	1989-01-18		
Hällefors	1987-11-04	<i>Västernorrlands län (Y)</i>	
Karlskoga	1989-01-18	Härnösand	1988-06-08
Kumla	1989-01-18	Kramfors	1988-06-08
Laxå	1989-01-18	Sollefteå	1989-09-27

Sundsvall	1988-06-08
Timrå	1988-06-08
Ånge	1988-06-08
Örnsköldsvik	1989-09-27

Jämtlands län (Z)

Berg	1992-06-03
Bräcke	1992-06-03
Härjedalen	1992-06-03
Krokom	1992-06-03
Ragunda	1992-06-03
Strömsund	1992-06-03
Åre	1992-06-03
Östersund	1992-06-03

Västerbottens län (AC)

Bjurholm	1991-11-27
Dorotea	1993-03-24
Lycksele	1993-03-24
Malå	1993-03-24
Nordmaling	1991-11-27
Norsjö	1993-03-24
Robertsfors	1991-11-27
Skellefteå	1993-03-24
Sorsele	1993-03-24
Storuman	1993-03-24
Umeå	1991-11-27
Vilhelmina	1993-03-24
Vindeln	1991-11-27
Vännäs	1991-11-27
Åsele	1993-03-24

Norrbottens län (BD)

Arjeplog	1993-09-22
Arvidsjaur	1993-09-22
Boden	1993-09-22
Gällivare	1993-06-02
Haparanda	1989-03-08
Jokkmokk	1993-09-22
Kalix	1989-03-08
Kiruna	1993-06-02
Luleå	1989-03-08
Pajala	1989-03-08
Piteå	1993-09-22
Älvsbyn	1993-09-22
Överkalix	1989-03-08
Övertorneå	1989-03-08

Tabell 2. Förteckning över kommuner i datu-mordning

Län	Kommun	Datum
C	Enköping	1976-01-01
C	Håbo	1976-01-01
C	Tierp	1976-01-01
C	Uppsala	1976-01-01
C	Älvkarleby	1976-01-01
C	Östhammar	1976-01-01
X	Gävle	1979-05-01
AB	Norrtälje	1979-10-01
AB	Stockholm	1980-04-01
X	Bollnäs	1980-06-01
X	Ovanåker	1980-06-01
X	Söderhamn	1980-06-01
AB	Sigtuna	1980-10-01
AB	Sollentuna	1980-10-01
AB	Upplands Väsby	1980-10-01
X	Hofors	1980-12-01
X	Ockelbo	1980-12-01
X	Sandviken	1980-12-01
AB	Täby	1981-04-01
AB	Vallentuna	1981-04-01
AB	Vaxholm	1981-04-01
AB	Österåker	1981-04-01
AB	Danderyd	1981-07-01
AB	Lidingö	1981-07-01
AB	Värmdö	1981-07-01
X	Hudiksvall	1981-10-01
X	Ljusdal	1981-10-01
X	Nordanstig	1981-10-01
M	Burlöv	1982-03-01
M	Lomma	1982-03-01
M	Malmö	1982-03-01
AB	Ekerö	1982-10-01
AB	Järfälla	1982-10-01
AB	Solna	1982-10-01
AB	Sundbyberg	1982-10-01
AB	Upplands Bro	1982-10-01
AB	Botkyrka	1982-11-01
AB	Huddinge	1982-11-01
AB	Salem	1982-11-01
M	Svedala	1983-02-01
M	Trelleborg	1983-02-01
M	Vellinge	1983-02-01
M	Kävlinge	1983-03-01
M	Lund	1983-03-01
M	Sjöbo	1983-03-01
M	Skurup	1983-03-01
M	Staffanstorps	1983-03-01
M	Ystad	1983-03-01

AB	Haninge	1983-06-15	N	Kungsbacka	1986-10-15
AB	Nacka	1983-06-15	N	Varberg	1986-10-15
AB	Nynäshamn	1983-06-15	P	Ale	1987-02-11
AB	Södertälje	1983-06-15	P	Alingsås	1987-02-11
AB	Tyresö	1983-06-15	P	Herrljunga	1987-02-11
M	Eslöv	1983-11-01	P	Lerum	1987-02-11
M	Hörby	1983-11-01	P	Lilla Edet	1987-02-11
M	Höör	1983-11-01	P	Trollhättan	1987-02-11
M	Landskrona	1983-11-01	P	Vårgårda	1987-02-11
M	Svalöv	1983-11-01	O	Lysekil	1987-05-06
M	Bjuv	1983-11-30	O	Munkedal	1987-05-06
M	Helsingborg	1983-11-30	O	Sotenäs	1987-05-06
M	Höganäs	1983-11-30	O	Strömstad	1987-05-06
O	Göteborg	1984-06-13	O	Tanum	1987-05-06
O	Öckerö	1984-06-13	O	Uddevalla	1987-05-06
O	Härryda	1984-09-05	H	Borgholm	1987-09-09
O	Mölndal	1984-09-05	H	Emmaboda	1987-09-09
O	Partille	1984-09-05	H	Kalmar	1987-09-09
R	Essunga	1984-11-14	H	Mörbylånga	1987-09-09
R	Grästorp	1984-11-14	H	Nybro	1987-09-09
R	Götene	1984-11-14	H	Torsås	1987-09-09
R	Lidköping	1984-11-14	T	Hällefors	1987-11-04
R	Skara	1984-11-14	T	Lindesberg	1987-11-04
R	Vara	1984-11-14	T	Ljusnarsberg	1987-11-04
D	Gnesta	1985-01-30	T	Nora	1987-11-04
D	Nyköping	1985-01-30	S	Filipstad	1988-02-10
D	Oxelösund	1985-01-30	S	Forshaga	1988-02-10
R	Falköping	1985-05-15	S	Grums	1988-02-10
R	Gullspång	1985-05-15	S	Hammarö	1988-02-10
R	Habo	1985-05-15	S	Karlstad	1988-02-10
R	Karlsborg	1985-05-15	S	Kil	1988-02-10
R	Mariestad	1985-05-15	S	Kristinehamn	1988-02-10
R	Mullsjö	1985-05-15	S	Storfors	1988-02-10
R	Tidaholm	1985-05-15	Y	Härnösand	1988-06-08
R	Töreboda	1985-05-15	Y	Kramfors	1988-06-08
R	Hjo	1985-06-05	Y	Sundsvall	1988-06-08
R	Skövde	1985-06-05	Y	Timrå	1988-06-08
R	Tibro	1985-06-05	Y	Ånge	1988-06-08
D	Eskilstuna	1985-10-09	U	Fagersta	1988-10-19
D	Flen	1985-10-09	U	Heby	1988-10-19
D	Katrineholm	1985-10-09	U	Norberg	1988-10-19
D	Strängnäs	1985-10-09	U	Sala	1988-10-19
D	Vingåker	1985-10-09	U	Västerås	1988-10-19
O	Kungälv	1985-12-04	U	Arboga	1988-10-26
O	Orust	1985-12-04	U	Hallstahammar	1988-10-26
O	Stenungsund	1985-12-04	U	Kungsör	1988-10-26
O	Tjörn	1985-12-04	U	Köping	1988-10-26
N	Halmstad	1986-04-02	U	Skinnskatteberg	1988-10-26
N	Hylte	1986-04-02	U	Surahammar	1988-10-26
N	Laholm	1986-04-02	T	Askersund	1989-01-18
T	Örebro	1986-09-03	T	Degerfors	1989-01-18
N	Falkenberg	1986-10-15	T	Hallsberg	1989-01-18

T	Karlskoga	1989-01-18	L	Båstad	1991-09-25
T	Kumla	1989-01-18	L	Hässleholm	1991-09-25
T	Laxå	1989-01-18	L	Klippan	1991-09-25
BD	Haparanda	1989-03-08	L	Osby	1991-09-25
BD	Kalix	1989-03-08	L	Perstorp	1991-09-25
BD	Luleå	1989-03-08	L	Åstorp	1991-09-25
BD	Pajala	1989-03-08	L	Ängelholm	1991-09-25
BD	Överkalix	1989-03-08	L	Örkelljunga	1991-09-25
BD	Övertorneå	1989-03-08	AC	Bjurholm	1991-11-27
S	Arvika	1989-06-07	AC	Nordmaling	1991-11-27
S	Eda	1989-06-07	AC	Robertsfors	1991-11-27
S	Hagfors	1989-06-07	AC	Umeå	1991-11-27
S	Munkfors	1989-06-07	AC	Vindeln	1991-11-27
S	Sunne	1989-06-07	AC	Vännäs	1991-11-27
S	Säffle	1989-06-07	E	Boxholm	1992-02-26
S	Torsby	1989-06-07	E	Kinda	1992-02-26
S	Årjäng	1989-06-07	E	Linköping	1992-02-26
Y	Sollefteå	1989-09-27	E	Mjölby	1992-02-26
Y	Örnsköldsvik	1989-09-27	E	Ydre	1992-02-26
H	Hultsfred	1989-11-22	E	Åtvidaberg	1992-02-26
H	Högsby	1989-11-22	E	Ödeshög	1992-02-26
H	Mönsterås	1989-11-22	Z	Berg	1992-06-03
H	Oskarshamn	1989-11-22	Z	Bräcke	1992-06-03
H	Vimmerby	1989-11-22	Z	Härjedalen	1992-06-03
H	Västervik	1989-11-22	Z	Krokom	1992-06-03
L	Bromölla	1990-03-07	Z	Ragunda	1992-06-03
L	Kristianstad	1990-03-07	Z	Strömsund	1992-06-03
L	Simrishamn	1990-03-07	Z	Åre	1992-06-03
L	Tomelilla	1990-03-07	Z	Östersund	1992-06-03
L	Östra Göinge	1990-03-07	W	Gagnef	1992-11-25
P	Borås	1990-06-06	W	Leksand	1992-11-25
P	Mark	1990-06-06	W	Ludvika	1992-11-25
P	Svenljunga	1990-06-06	W	Rättvik	1992-11-25
P	Tranemo	1990-06-06	W	Smedjebacken	1992-11-25
P	Ulricehamn	1990-06-06	W	Vansbro	1992-11-25
E	Finspång	1990-09-26	AC	Dorotea	1993-03-24
E	Motala	1990-09-26	AC	Lycksele	1993-03-24
E	Norrköping	1990-09-26	AC	Malå	1993-03-24
E	Söderköping	1990-09-26	AC	Norsjö	1993-03-24
E	Vadstena	1990-09-26	AC	Skellefteå	1993-03-24
E	Valdemarsvik	1990-09-26	AC	Sorsele	1993-03-24
W	Avesta	1991-02-27	AC	Storuman	1993-03-24
W	Borlänge	1991-02-27	AC	Vilhelmina	1993-03-24
W	Falun	1991-02-27	AC	Åsele	1993-03-24
W	Hedemora	1991-02-27	BD	Gällivare	1993-06-02
W	Säter	1991-02-27	BD	Kiruna	1993-06-02
P	Bengtsfors	1991-05-15	BD	Arjeplog	1993-09-22
P	Dals-Ed	1991-05-15	BD	Arvidsjaur	1993-09-22
P	Färgelanda	1991-05-15	BD	Boden	1993-09-22
P	Mellerud	1991-05-15	BD	Jokkmokk	1993-09-22
P	Vänersborg	1991-05-15	BD	Piteå	1993-09-22
P	Åmål	1991-05-15	BD	Älvsbyn	1993-09-22

LANTMÄTERIET

F	Gislaved	1993-12-01	G	Lessebo	1994-11-30
F	Gnosjö	1993-12-01	G	Tingsryd	1994-11-30
F	Jönköping	1993-12-01	G	Uppvidinge	1994-11-30
F	Vaggeryd	1993-12-01	G	Växjö	1994-11-30
F	Värnamo	1993-12-01	F	Aneby	1995-03-01
K	Karlshamn	1994-03-02	F	Eksjö	1995-03-01
K	Karlskrona	1994-03-02	F	Nässjö	1995-03-01
K	Ronneby	1994-03-02	F	Sävsjö	1995-03-01
K	Olofström	1994-03-23	F	Tranås	1995-03-01
K	Sölvesborg	1994-03-23	F	Vetlanda	1995-03-01
W	Malung-Sälen	1994-06-08	G	Ljungby	1995-05-03
W	Mora	1994-06-08	G	Markaryd	1995-05-03
W	Orsa	1994-06-08	G	Älmhult	1995-05-03
W	Älvdalen	1994-06-08	I	Gotland	1995-09-28
G	Alvesta	1994-11-30			

Bilaga 4. Informationsgrupper i fastighetsdatasystemet

I det äldre terminalbaserade visningsprogrammet för FDS redovisades informationen i s.k. VISA-utdrag grupperat i 27 informationsgrupper. I dagens applikationer redovisas informationen inte enligt samma uppställning, men hänvisning till informationsgrupperna förekommer ändå i olika sammanhang.

1. GODKÄND FR, AKTUALITETSDATUM FR
2. ÖVRIGT
3. FÖRSAMLING, MOTSVARAR TOMT
4. TIDIGARE BETECKNING
5. URSPRUNG
6. AVREGISTRERAD SE
7. ADRESS
8. AREAL
9. KOORDINATER, KARTA MM
10. (saknas)
11. FRISTÅENDE FISKE
12. ANDEL I SAMFÄLLIGHET/GA
13. SKATTETAL, SAMFÄLLIGHETS ÄNDAMÅL
14. DELÄGANDE FASTIGHETER
15. ÅTGÄRDER
16. AVSKILD MARK
17. RÄTTIGHETER
18. PLANER, BESTÄMMELSER
19. TAXERINGSUPPGIFTER
20. TAXERAD ÄGARE
21. LAGFART
22. TOMTRÄTTSUPPLÅTELSE
23. TOMTRÄTTSINNEHAV
24. INTECKNINGAR MM
25. ANTECKNINGAR
26. ÄLDRE FÖRHÅLLANDEN
27. REGISTERMYNDIGHET

(CFD 1994 flik 16)

Bilaga 5. Översikt över fastighetsdatasystemet 1997

Figur 1. Översikt över register i fastighetsdatasystemet och närliggande register innan FRL trädde i kraft (SOU 1997:3 s. 56)

